

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

“06” грудня 2021 р.

№ 259

Ефективні практики літньої оздоровчо-навчальної кампанії дітей та учнівської молоді в системі позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю за 2021 рік
«Канікули без кордонів»

Організація відпочинку, оздоровлення та дозвілля дітей та підлітків є одним із пріоритетних напрямків державної соціальної політики щодо забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей та підлітків.

Канікулярний відпочинок сьогодні — соціально-педагогічне явище, ефективність якого обумовлена різноманітністю можливих форм виховної та освітньої діяльності, інтенсивністю спілкування дітей та дорослих у цей період.

На виконання Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» та з метою всебічної підтримки обдарованої молоді, сприяння модернізації змісту науково-дослідницької, пошукової, експериментальної та практичної діяльності учнівської молоді була проведена змістовна робота з організації оздоровчо-навчальної кампанії дітей та учнівської молоді влітку 2021 року закладами позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю України.

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України

Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців

З 29 червня по 02 липня ц.р. у Національному еколого-натуралістичному центрі відбувся Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців. У Зльоті взяли участь учні з 22 областей та м. Києва із числа переможців всеукраїнських конкурсів агробіологічного напрямку позашкільної освіти.

У рамках Зльоту були проведені профорієнтаційні заходи: науково-практична конференція, екскурсії до Національного університету біоресурсів і природокористування України, дослідницького господарства та лабораторії Компанії «Сингента», профільні майстер-класи, екскурсії по місту Києву та в Національному еколого-натуралістичному центрі.

Під час Зльоту відбулась науково-практична конференція юних дослідників-природознавців, де діти з різних куточків України порушували та обговорювали нагальні проблемні питання з екології та сільського господарства України, презентували наукові роботи та проекти своїх закладів освіти. Заслуховувалися роботи з садівництва, рослинництва, овочівництва та ін. Журі конференції очолили викладачі Національного університету біоресурсів і природокористування України: доктор біологічних наук, професор Костенко Світлана Олексіївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Литвиненко Тамара Валентинівна, кандидат сільськогосподарських наук Свириденко Наталія Петрівна.

Також діти відвідали Національний університет біоресурсів і природокористування України. В актовій залі університету перед учасниками Зльоту з вітальним словом виступили Кваша Дмитро Іванович, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор економічних наук, професор; Пінчук Микола Олександрович, координатор Зльоту, завідувач відділу аграрних досліджень та рослинництва НЕНЦ; Тонха Оксана Леонідівна, декан агробіологічного факультету, доктор сільськогосподарських наук, професор. Після чого дітей запросили відвідати науково-практичні об'єкти університету, а саме: Музей ґрунтів, плодово-овочевий сад, лабораторію точного землеробства AgriLab, унікальний ботанічний сад, стайні, лабораторію агрохімії та ґрунтознавства, колекційний розсадник польових культур, сучасно обладнану лабораторію моніторингу якості ґрунтів.

Одним із найяскравіших вражень для дітей стали екскурсії до лабораторії Компанії «Сингента» в м. Біла Церква. Спеціаліст лабораторії Білоцерківського діагностичного центру Долгальова Юлія розповіла про напрями роботи компанії «Сингента» і програму технічної підтримки «АгроГід». Відвідувачі мали змогу дізнатися про важливість фітопатологічної діагностики посівного матеріалу, моніторинг шкідників та збудників інфекцій у період вегетації рослин й аналіз якісних показників зібраного врожаю.

На дослідницькій станції Компанії «Сингента» школярі детально ознайомилися з усіма етапами закладання та проведення польових дослідів відповідно до сучасних методик. Учні побували на дослідницьких полях, ознайомилися з великою кількістю зразків гібридів сільськогосподарських культур. Також юні дослідники ознайомились із сучасною сільськогосподарською технікою, технологією та приладами для протруєння насіння, із сучасними засобами для внесення пестицидів, а також оглянули поля з використанням дрона.

У цьому освітньому заході особливо ефективною стала співпраця аграрного бізнесу, закладів позашкільної та вищої освіти, які забезпечили необхідні умови для проведення навчального процесу. Також на високому науково-методичному рівні була проведена профорієнтаційна робота та відповідна допрофесійна підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі.

Всеукраїнський збір юних лідерів Дитячого екологічного парламенту

З 05 по 08 липня ц.р. у м. Києві Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді провів Всеукраїнський збір юних лідерів Дитячого екологічного парламенту (ДЕП).

На урочистому відкритті учасників заходу привітали: Дикий Євген Олександрович — відомий еколог, кандидат біологічних наук, директор Національного антарктичного наукового центру МОН України, Бень Наталя Володимирівна – координатор Дитячого екологічного парламенту, завідувач відділу екології НЕНЦ.

Серед учасників Збору — представники регіональних осередків ДЕП, дитячих громадських екологічних організацій, юннатівських секцій товариства охорони природи, екологічних загонів, які діють при обласних, районних, міських еколого-натуралістичних центрах, станціях юних натуралістів та закладах загальної середньої освіти.

Програма заходу передбачала дивовижну подорож в Країну Юннатію (екскурсія лабораторіями НЕНЦ), круглий стіл та презентації природоохоронної діяльності регіональних осередків Дитячого екологічного парламенту, обмін досвідом роботи, екоквести.

Юні екологи мали змогу відвідати реактив-шоу «Хімічний квест» від Музею сучасної науки і техніки «Експериментаніум», майстер-клас з мистецтва фотографії та багато цікавого дізнатися про історичні факти нашої країни в Національному музеї історії України.

Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій

З 12 по 15 червня 2021 року на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді був проведений Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій.

Фестиваль проводився з метою:

- виховання любові до рідної землі, родини, свого народу, Батьківщини;
- формування національної свідомості;
- культивування кращих рис української ментальності: працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою тощо;
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни: мови, культури, традицій;
- формування готовності до творчої праці на благо людей, подвигу в ім'я процвітання держави;
- формування відповідальності за долю Батьківщини;
- виховання громадянського обов'язку перед країною, суспільством;
- формування політичної культури;
- вироблення та дотримання етики міжнаціональних відносин.

Розпочався фестиваль з урочистостей. До учасників організаційно-масового заходу звернулася відома волонтерка, поетеса, дитяча письменниця,

учасниця Революції Гідності Світлана Касьяненко. Теплі вітальні слова до учасників фестивалю прозвучали з уст Павла Петровича Мигуна, завідувача відділу біології та сільського господарства Вінницької станції юних натуралістів, учасника війни на сході України. А родзинкою вечора першого дня стала цікава шоу-програма “Хімічний квест” від Музею сучасної науки і техніки “Експериментаніум”.

Згідно з програмою заходу були проведені майстер-клас з мистецтва фотографії від Абсурдова Руслана, майстер-класи з традиційного ужиткового мистецтва, діти писали листи, плели сітки для наших воїнів та відвідали головний корпус Національного еколого-натуралістичного центру.

Учасники Фестивалю побували у Національному музеї історії України, а також сходили на мультик до Дитячого кінотеатру “Кадр”.

Особливо зворушливим було закриття заходу. Всі делегації долучились до цього дійства. Дітлахи підготували невеликий концерт з піснями, танцями та віршами.

За активну громадянську і життєву позицію, досягнення у сфері патріотичної роботи, оригінальне та креативне висвітлення національно-патріотичної діяльності кожна дитини була нагороджена грамотою і подарунком. Окремо була висловлена подяка керівникам: за підготовку команд до участі у Всеукраїнському фестивалі патріотичних дій, громадянську позицію і високі досягнення у сфері патріотичного виховання учнівської молоді.

Всеукраїнський форум юних екологів та аграріїв

14 вересня ц.р. розпочався Всеукраїнський форум юних екологів та аграріїв, що в цьому році проходить під гаслом «Збережемо Україну разом!» та присвячений 30-річчю Незалежності України.

Організаторами Форуму є Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, Український дитячий центр «Молода гвардія» та Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, за підтримки Міністерства освіти і науки та Міністерства соціальної політики України, Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації.

Під час відкриття Форуму учасників вітали заступник директора Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання з навчально-виховної роботи еколого-натуралістичного підрозділу Валентина Галюткіна та заступник генерального директора Українського дитячого центру «Молода гвардія» з виховної роботи Наталя Абрамова. Також у залі лунали українські пісні та вірші у виконанні учасників форуму.

Першим випробуванням для юних екологів та аграріїв стало завдання з побудови дружніх стосунків з навколишнім середовищем. А саме інтелектуально-ігрова програма «Відкрий для себе ліс», яку підготували педагоги Одеського еколого-натуралістичного центру «Афаліна». Під час заходу діти приєдналися до акції «Віддай голос за збереження старих лісів» та

поповнили свої знання про важливість збереження лісу, його вплив на зменшення негативних змін клімату, небезпеку вирубування дерев. Команда «4 елемент» набрала найбільшу кількість балів та посіла перше місце.

«У кадрі - гра» - саме під таким гаслом пройшов II день Всеукраїнського форуму юних екологів та аграріїв.

Може когось і здивує обрана організаторами тематика. Але варто звернути увагу на вагомий вплив мас-медіа інформації на становлення особистості, формування її світогляду, способу та стилю життя, який підтверджує безліч вітчизняних та закордонних досліджень.

Створення якісного та сучасного візуального контенту – навичка, яка просто необхідна сучасній всебічно розвинутій молоді, чим би вона не захоплювалася. І не є винятком юні екологи та аграрії, що активно беруть участь в екологічно спрямованій просвіті та пропаганді, формуванні раціонального, дбайливого ставлення до навколишнього середовища серед однолітків.

Секретами створення вдалих фото- та відеоматеріалів ділилися з юннатами справжні професіонали своєї справи – педагоги та студенти Державного професійно-технічного навчального закладу «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну».

Особливості побудови композицій, вибір експозиції, масштабування, кадрування, редагування кольору, яскравості та контрастності зображення – і все це задля того, щоб донести авторське бачення до глядача. Створити неповторний, незабутній кадр. Організатори вірять, що набуті знання вже сьогодні зможуть стати корисними та допоможуть донести до всіх нас красу і неповторність нашої батьківщини.

16 вересня учасники форуму долучилися до моніторингу пляжного сміття на узбережжі Чорного моря разом із Центром екології моря спільно з громадською організацією «Центр демократичного розвитку «Синергія».

Захід складався з двох частин. У першій — діти ознайомились з новими можливостями для саморозвитку та громадської активності (нові молодіжні рухи, організації, громадянська наука), методологією моніторингу пляжного сміття, новинками щодо засобів сортування сміття, а також про наслідки антропогенного впливу на навколишнє середовище та як зменшити свій екологічний слід на планеті.

Друга, практична частина, включала збір та моніторинг сміття на узбережжі. З юних екологів та аграріїв сформували 4 команди, які виявили, що найбільший відсоток сміття — це пластик (пакети) та папір.

Ось і настав завершальний день Всеукраїнського форуму юних екологів та аграріїв 2021 року. На цей час юні форумчани вже набули навичок з моніторингу засмічення берегової смуги від співробітників Українського наукового центру екології моря, мобілографії – зйомки якісного фото- та відеоконтенту від фахівців Одеського професійного ліцею технологій та дизайну. Обговорили питання наслідків антропогенного впливу на навколишнє середовище, зменшення екологічного сліду, можливості для саморозвитку та

інші теми з головою громадської організації «Центр демократичного розвитку «Синергія» Юлією Котельниковою, однією з найактивніших представниць «есо-friendly» руху Одещини. Продемонстрували свої знання з побудови, взаємодії екосистем на прикладі лісів під час участі в інтелектуально-ігровій програмі «Відкрий для себе ліс» від Одеського еколого-натуралістичного центру «Афаліна».

Юні екологи та аграрії повною мірою змогли продемонструвати набуті під час Форуму та до нього знання з екології, природничих наук, агросфери та всього того, що стосується навколишнього середовища. Педагогічний колектив еколого-натуралістичного підрозділу Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання провів для юннатів традиційний аграрно-екологічний квест «Зелений фургон».

Але, як і в будь-якій грі, є свій переможець. Ним стала команда «Діти природи» з невеличким відривом в 1 бал від наступних учасників.

Приємним завершенням для всіх учасників Форуму стали корисні заохочувальні подарунки від приватного підприємства «Інститут передових технологій».

Підбиваючи підсумки Всеукраїнського форуму юних екологів та аграріїв 2021 року, організатори радіють зустрічі, що все ж таки відбулася не дивлячись ні на які перешкоди. Бажали всім здоров'я, натхнення та нових звершень задля нашого спільного дому – України.

Вінницька область

Відповідно до річного плану роботи Вінницької обласної станції юних натуралістів на 2021 рік, плану роботи закладу на період літніх канікул, з метою забезпечення оздоровлення та організованого дозвілля гуртківців педагогічними працівниками закладу були сплановані тематичні екскурсії, експедиції по вивченню природи рідного краю, масові заходи, проведенні конкурси, ігри, вікторини.

Оздоровлення та відпочинок дітей є одним із найважливіших завдань в зміцненні та поліпшенні здоров'я нації. Під час проведення літнього оздоровлення педагогічні працівники закладу використовували різноманітні форми роботи спрямовані на виховання у них національної свідомості, почуття патріотизму.

Заняття гуртків і проведенні заходи відповідали еколого-натуралістичному профілю роботи закладу. Масові заходи проводились з урахуванням епідеміологічної ситуації та вікових категорій вихованців.

Важливим аспектом роботи була додаткова освіта та організація змістовного дозвілля дітей, надання можливості кожному вихованцю розкрити свій потенціал, врахувати індивідуальні потреби та здібності.

Велика увага під час проведення заходів приділялась виховній роботі, що сприяло формуванню у дітей почуття патріотизму, любові до природи, своєї

Батьківщини, українських народних традицій, почуття дружби, взаємної підтримки та допомоги.

Змістовними і цікавими були творчі майстерні: виготовлення квіткової листівки, виготовлення паперових квітів тощо, екологічні творчі спостереження. Глибокий пізнавальний та розважальний характер носили заходи, а саме: інтелектуальні ігри: «Я люблю Україну», «Світ рослин», святкова конкурсна програма «Фруктовий бум», квести «Паросток», «Лісові пригоди. Пошук скарбів», «Зоопригоди», флешмоб у вишиванках.

Цікавими та пізнавальними для дітей були екскурсії по оглядових залах обласної станції юних натуралістів, похід в контактний зоопарк, експедиційні походи на П'ятничанську екологічну стежину.

Свою творчість гуртківці мали можливість проявити у конкурсних розважальних програмах, таких як «А вам слабо?», юннатівська ліга сміху, пісенне шоу «Таланти Поділля», зйомки відеороликів, дискотеці з ігротекою «Веселі канікули» та інших. Експедиційні походи, спортивні конкурсні програми, заняття в спортивному залі, ігри та розваги на свіжому повітрі сприяли оздоровленню дітей.

А також для дітей, які потребують соціальної підтримки та активістів юннатівського руху, педагогічними працівниками закладу під час літніх канікул проведено:

1. Оздоровчо-пізнавальні походи по П'ятничанській екологічній стежині (655 учасників)
2. Пізнавально-навчальні походи по малій екологічній стежині «Паросток» (320 учасників)
3. Екологічні та фольклорні оздоровчо-пізнавальні експедиції (411 учасників)
4. Одноденні пізнавально-оздоровчі екологічні експедиційні походи в природу проведені в усіх 146 гуртках, в яких взяли участь 1900 учасника. Приклади тем походів:
 - «Вивчення рідкісних рослин П'ятничанського лісу»,
 - «Вивчення Прибережної флори річки Південний Буг»,
 - «Вплив зелених насаджень на мікроклімат міста Вінниці»,
 - «Екологічний стан зеленої зони м. Вінниці»,
 - Дослідження лісоутворюючих видів дерев, кущів околиць Прибузької школи – інтернат»,
 - Вивчення видового складу рослин ботанічного саду та парків села Пирогово»,
 - «Вивчення видового складу організмів Сабарівського озера»,
 - «Види рубок в Сабарівському лісі»,
 - «Каскад водних дзеркал».
5. Переможці Всеукраїнських конкурсів, акцій, операцій взяли участь в оздоровчих змінах Всеукраїнського табору «Юннат» м. Києва (10 учасників)

Чечельницький еколого-натуралістичний центр

Літнє оздоровлення та відпочинок – це період реабілітації дітей після напруженої праці під час навчального року, а також одна з передумов забезпечення здоров'я підростаючого покоління, сприятливий період для розвитку творчого потенціалу дітей, залучення їх до фізичної культури, спорту, зняття накопиченої за рік напруги.

Вихованцям позашкільного закладу проведено майстер-класи, екскурсії, експедиції, участь у екологічних акціях, операціях, конкурсах: «Джерело», «Птах року», «Без верби і калини – нема України», «Лебедине озеро» тощо. Брали участь у святкуванні дня Івана Купала, державних свят.

ІНФОРМАЦІЯ
про оздоровлення
вихованців Тульчинської станції юних натуралістів
Тульчинської міської ради
в період літніх канікул 2021 року

№ з/п	Зміст	Дата	Хто проводить
1.	Ознайомлення з видовим складом дрібних ссавців, декоративних птахів, акваріумних риб	червень	Керівники гуртків.
2.	Майстер-клас. Виготовлення виробів у стилі «Терра»	червень	Керівники гуртків.
3.	Майстер-клас. Виготовлення «Солодких букетів з гофрованого паперу»	червень	Керівники гуртків
4.	Майстер - класи, присвячені Міжнародному дню захисту дітей	01.06.2021 р.	Керівники гуртків
5.	Майстер – клас. Паперопластика. Витинанки. , присвячені Опера – фест Тульчин. 2021 р. Діти.	2021р.	Івасюк О.М.
6.	Екскурсія в куточку живої природи	червень	Мазур М.Л.
7.	Вікторина « У світі рослин».	07.06.2021 р.	Мазур М.Л.
8.	Майстер – клас для вихованців ЗЗСО І-ІІІ ст. № 1	10.06.2021 р.	Керівники гуртків
9.	Заочна екскурсія « По заповідних місцях Тульчинщини»	09.06.2021 р.	Мазур М.Л.
10.	« Аптека на підвіконні»	червень	Керівники гуртків
11.	Декоративне панно з природного матеріалу	червень	Керівники гуртків
12.	Тульчин – ти в історії іскристий...	14.06.2021р.	Івасюк О.М.

У літній період вихованці брали участь в операціях» Джерело», « Зелена аптека», проведено конкурс на кращу клумбу. Проведено ряд екскурсій до с.

Тиманівка, на території якої функціонують три музеї; ознайомлено з музеєм-садибою українського композитора Миколи Леонтовича; екскурсії до краєзнавчого музею в м. Тульчині. Крім того вихованці станції юних натуралістів побували в м. Вінниці у краєзнавчому музеї, на фонтані «Рошен». Під час проведення Міжнародного фестивалю «Опера – Вест – Тульчин» вихованці ТСЮН проводили майстер-класи для груп дитячих колективів, які прибували в м. Тульчин.

Всього в області оздоровлено 120 вихованців, що становить 58% від загальної кількості юннатів. У тому числі 32 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 1, дітей учасників ООС — 4, дітей з інвалідністю — 3, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 15, талановитих і обдарованих – 9.

Оздоровлено юннатів:

- в таборах денного перебування – 78;
- охоплено екскурсіями, походами – 42.

Волинська область

Під час літніх канікул 2021 року у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного спрямування Волині у зв'язку із санітарно-епідемічними обмеженнями відпочинок дітей був організований у форматі екскурсій, юні природолюби побували у Всеукраїнському таборі «Юннат», ДП УДЦ «Молода гвардія». Різними формами відпочинку були охоплені діти з багатодітних, малозабезпечених сімей, талановиті діти.

Змістовно організували відпочинок вихованців педагоги обласного еколого-натуралістичного центру (директор Остапчук В.А.). Протягом червня-липня традиційно були проведені пізнавальні екскурсії, під час яких діти знайомились із мешканцями живого куточка, видовим складом дендропарку, загадковим світом акваріума, технологією компостування, плантацією енергетично-цінного виду павловнії. Були учасниками майстер-класів із глини, флористики. Особливо цікавим був одноденний похід до заказника місцевого значення «Ківерцівський тракт» з метою вивчення ендемічних видів рослин лісу. Діти досліджували рослинний світ, вчилися визначати видовий склад дерев і кущів.

Переможці Всеукраїнських конкурсів, акцій, операцій мали змогу відпочити на базі Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія». Однак у зв'язку із карантинними обмеженнями із 10 дітей у таборі відпочила 1 дитина. 6 юннатів відпочивали у Всеукраїнському таборі «Юннат», де вони не лише знайомились із природою Київщини, але і відвідали наукові та дослідницькі установи.

Педагогами Ковельської станції юних натуралістів (директор Бобчук В.Т.) приділяється багато уваги організації цікавого дозвілля дітей влітку. Під час функціонування табору з денним перебуванням «Юннат», вихованці відвідали багато цікавих місць. Для якнайповнішого задоволення інтересів вихованців план роботи табору включав бесіди, дослідницьку та практичні роботи,

пізнавальні екскурсії, спортивні заходи, ігри, конкурси, вікторини, заходи щодо охорони навколишнього середовища.

За період перебування у таборі була проведена цікава та пізнавальна дослідницька робота на різну тематику:

- Дослідження видової різноманітності рослин і тварин луки;
- Екологічний моніторинг акваторії річки Турія.

Під час екскурсій діти мали можливість ознайомитись із представниками місцевої флори і фауни, вивчити правила збору лікарської сировини та зібрати її.

Цікавою і пізнавальною була екскурсія до жителя м. Ковель селекціонера-аматора Андрія Лаврися.

Проводились також практичні роботи по догляду за кімнатними рослинами у квітковому відділі теплиці та по догляду за тваринами живого куточка.

Така дослідницька, навчально-пізнавальна та практична діяльність сприяла поглибленню і закріпленню знань учнів, здобутих під час занять у гуртках.

Спілкування з природою дало можливість вихованцям побачити предмети і явища у взаємозв'язку. Діти навч бачили користь, яку дають рослини і тварини, бережно ставились до природи. Спілкуючись з природою діти вчилися розуміти взаємозв'язки у природі, жити за її законами.

Добре продумана і спланована робота табору була насичена найрізноманітнішими конкурсами, іграми, вікторинами. Найбільше вихованцям сподобалося бути учасниками екологічних квестів, зоологічної вікторини, конкурсу-гри «Цілющі скарби Землі», овочевої вікторини, вікторини «Ерудит», «Квіткове лото», рухливих екологічних ігор.

Еколого-натуралістична спрямованість нашого навчального закладу значною мірою визначила тематику заходів, які проводились під час табірної зміни. Вихователі вважали необхідним проводити із дітьми бесіди «Рідкісні рослини Волині», «Рідкісні тварини Волині».

Свої враження від відпочинку у таборі з денним перебуванням «Юннат» діти мали можливість висловити під час святкового концерту, приуроченого закриттю табору.

Оздоровлення гуртківців еколого-натуралістичного відділу Нововолинського центру дитячої та юнацької творчості (директор Кравцова Л. А.) здійснювалась через проведення одноденних походів та екскурсій.

Всього в області оздоровлено 914 вихованців, що становить 38% від загальної кількості юннатів. У тому числі 70 дітей пільгових категорій, з них: дітей учасників ООС — 8, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 28, талановитих і обдарованих — 34.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 7;
- в таборах денного перебування — 15;
- охоплено екскурсіями, походами — 892.

Дніпропетровська область

У цьому році заклади позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку області розпочали і провели літню відпочинково-оздоровчу та експедиційну кампанію в умовах рекомендацій Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України щодо карантинних обмежень по запобіганню поширенню коронавірусної хвороби COVID-19.

З урахуванням карантину заклади освіти переходили на дистанційну форму роботи, але на території еколого-натуралістичних закладів діти мали змогу працювати на відкритому повітрі: на навчально-дослідних ділянках, в дендропарках, зоолого-тваринницьких комплексах.

Наведемо декілька прикладів організації такої роботи.

Комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” (КЗО “ОЕНЦДУМ”)

Участь юннатів Дніпропетровщини у Всеукраїнському Фестивалі патріотичних дій

З 12 по 15 липня 2021 року в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді МОН України пройшов Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій, присвячений 30-й річниці Незалежності України.

За сприянням КЗО “ОЕНЦДУМ” Дніпропетровську область представляла команда юннатів комунального закладу “Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Марганецької міської ради, а саме: Терещенко Роман, Головченко Вікторія, Володькин Данііл, Копаниця Ярослав, Ячменьова Катерина. Всі вони є активними учасниками заходів патріотичного спрямування.

Керівник команди – Панченко Світлана Вікторівна, культурорганізатор, керівник гуртків КЗ “МЕНЦДУМ”.

Участь юннатів Дніпропетровщини у Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців

З метою активізації роботи за сільськогосподарським напрямком, участі молоді у STEM-освіті з агробіологічного профілю, а також підтримки обдарованих і талановитих дітей в м. Київ, на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, з 29 червня по 02 липня 2021 року

відбувся Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців, з дотриманням законодавства України в частині запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-22.

У заході взяли участь 5 здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти та вихованців закладів позашкільної еколого-натуралістичної освіти області з м. Кривого Рогу, Обухівської селищної та Зайцівської сільської рад.

Організатором участі учнівської делегації області у заході виступив КЗО “ОЕНЦДУМ”.

Очолила делегацію Бурко С.М., керівник гуртка комунального позашкільного навчального закладу “Станція юних натуралістів Покровського району” Криворізької міської ради.

Участь у Всеукраїнському зборі лідерів Дитячого екологічного парламенту

З 05 по 08 липня 2021 року вихованці комунального позашкільного навчального закладу “Станція юних натуралістів” м. Павлограда представляли Дніпропетровську область на Всеукраїнському зборі лідерів Дитячого екологічного парламенту, що проходив на базі Всеукраїнського профільного табору “Юннат” (м. Київ).

Організатором участі команди у даному заході виступив комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради. До складу делегації увійшли вихованці гуртка “Загальна біологія” КПНЗ СЮН м. Павлограда: Плошенко Єлизавета, Завгородня Діана, Горбенко Анастасія, Мамотенко Валерія та Мамотенко Вікторія; керівник делегації – Мамотенко Юлія Олександрівна, заступник директора з навчально-виховної роботи КПНЗ СЮН м. Павлограда.

Юні парламентарі побували на феєричному хімічному реактив-шоу від Музею популярної науки і техніки “Експериментаніум”, взяли участь у роботі круглого столу, під час якого презентували природохоронну діяльність закладу, відвідали Національний музей історії України, взяли участь в майстер-класі з мистецтва фотографії. Також взяли участь у юннатівському квесті «Юні екологи», де пригадали екологічні проблеми в Україні та світі.

Незабутні враження залишились у вихованців від вечірніх екскурсій Києвом: Майдан Незалежності, Софіївська площа, Андріївський узвіз, Річковий вокзал, фунікулер, Контрактова площа, колесо огляду тощо

Також зацікавила «Дивовижна подорож в країну Юннатію» - підводне царство акваріумів, грація тварин – мешканців тераріумів, екзотичні рослини Зимового саду, Музей Хліба та цікаві жителі куточку живої природи.

За високі результати та екологічно-свідому життєву позицію та участь у Всеукраїнському зборі юних лідерів ДЕП члени делегації нагороджені грамотами НЕНЦ України.

Дніпропетровщина оздоровлює творчих та обдарованих дітей

Відповідно до доручення голови облдержадміністрації від 07.06.2021 № 08-25/0/35-21 “Про направлення дітей на оздоровлення та відпочинок до комунального закладу “Дитячий оздоровчий центр соціальної реабілітації санаторного типу “Перлина Придніпров’я” (далі – Оздоровчий центр) Дніпропетровської обласної ради за рахунок коштів обласного бюджету”, з 23.06.2021 по 13.07.2021 була проведена тематична зміна для творчих та обдарованих дітей.

КЗО “ОЕНЦДУМ” до Оздоровчого центру була направлена група вихованців закладів позашкільної освіти області еколога – натуралістичного напрямку у кількості 10 дітей. Оздоровчий центр знаходиться в мальовничому куточку нашої області (Новомосковський район), у сосновому лісі на березі річки Самара. Під час відпочинку для дітей були заплановані оздоровчі процедури, змістовні і цікаві заходи. На базі табору також працювали творчі майстерні, різноманітні гуртки, які спрямовані на розвиток особистості, проводилися спортивні змагання та конкурси.

Учасниками цього заходу стали переможці Всеукраїнських та обласних масових заходів еколога-натуралістичного напрямку, вихованці КЗО “ОЕНЦДУМ”, філії КЗО “ОЕНЦДУМ” “Шафран”, комунального закладу “Марганецький міський еколога-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Марганецької міської ради, комунального позашкільного навчального закладу “Центр еколога-натуралістичної творчості учнівської молоді” Обухівської селищної ради, комунального позашкільного навчального закладу “Станція юних натуралістів” Павлоградської міської ради, комунального закладу “Слобожанський навчально-виховний комплекс №1 “Загальноосвітня багатoproфільна школа II - III ступенів - Центр позашкільної освіти” Слобожанської селищної ради.

Відпочинок для дітей був плідним та цікавим.

Відвідування технічного музею “Машини часу”

10 червня 2021 року КЗО “ОЕНЦДУМ” була організована і проведена екскурсія для вихованців закладу до технічного музею “Машини часу”.

Юннати поринули у минуле, разом з керівниками гуртків КЗО “ОЕНЦДУМ” Шпітько Надією та Радзіковською Лілією, які супроводжували вихованців.

Діти познайомились з різноманітними машинами, дізнались про роль тварин у перевезенні вантажів, пошти, мандрівників та пересічних громадян, роль їздових тварин у житті козаків, про історію виникнення автомобіля та велосипеда, побачили старовинні телефони та друкарські машинки. Діти з задоволенням кермували вантажівками, заглядали в багажники та салони авто, які дуже рідко можна побачити зараз на дорогах. Особливо вразила пожежна машина, в салоні якої волів сфотографуватися кожен.

Заходи до Міжнародного дня захисту дітей

Щороку 1 червня в Україні відзначається Міжнародний день захисту дітей. Дорослі готові долати труднощі і перешкоди заради здійснення дитячих мрій та сподівань, заради щастя наших дітей у вільній країні під мирним небом.

В КЗО “ОЕНЦДУМ” з 25 травня по 1 червня 2021 року було проведено низку святкових заходів до вищезгаданої дати, а саме: конкурс малюнку на асфальті за темою “Моя Країна і Я”, науковий квест “ Дива поруч з тобою”, екскурсії до зоологічного куточку, квест за темою “Природнича мандрівка”.

Юннати з задоволенням малювали, мандрували та дізнавались цікаві факти про рослин та тварин, приймали вітання від керівників гуртків та однолітків.

Комунальний заклад “Дитячий екологічний центр” Кам’янської міської ради

Літо 2021 року вихованцям та гостям Дитячого екологічного центру подарувало безліч казкових пригод та розваг. Розпочалося все з екологічного квесту «Літо дарує лайки», який був присвячений Дню захисту дітей. Потім на дітей чекали пізнавальні та розважальні заходи: «Мі – мі – мішна пригода», «П'ятачок та всі, всі, всі...», «Квітучий настрій», «Без верби та калини нема України», «Літо у стилі кантрі». Веселі конкурси, квести, ігри на свіжому повітрі допомогли дітям відкрити в собі нові здібності, розвинули уміння працювати в команді та досягати поставленої мети.

Під час екскурсій з циклу «Вперед в минуле» дітлахи вивчали історію рідного краю, його звичаї і традиції, відвідали імпровізований куточок лісу і познайомилися з мешканцями лісів Дніпропетровщини, дізналися про екологічні проблеми нашого міста та їх наслідки.

Всі мали можливість проявити свої творчі здібності, відвідавши майстер-класи з виготовлення листівок «Мамині зайчата», «Свинка Пепа», «Чарівна квітка ірис», «Вишиваночка», «рушничок на згадку». Кожен учасник, що відвідав такий воркшоп, забирав на згадку ексклюзивну листівку, яку виготовив своїми руками.

Також на юних любителів пригод чекав відеовояж «Канікули. Ура!». Діти переглядали короткі екологічні мультфільми і віртуально подорожували з їхніми героями – потрапляли в царство загадкових квітів, допомагали свинці дістати крекер, виручали з пригод зайця та білочку.

Знайомлячись із мешканцями куточку живої природи, діти подарували тепло своїх сердець «маленьким друзям», а також поповнили запас їжі для тваринок.

А під чарівним кленом, «деревом бажань», на всіх чекали яскраві фотозони: «Морква для зайчаток», «Кумедні поросятка», «Квіткова галявина», «З Україною в серці», «Садок вишневий...».

Всі, хто відвідав Дитячий екологічний центр влітку 2021 року, наповнилися яскравими емоціями, отримали нові знання та весело і з користю провели час.

Комунальний заклад “Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді дітей та учнівської молоді” Марганецької міської ради

У міському ЕНЦДУМ за літній період працювала літня еколого-біологічна школа, в ході роботи якої було проведено заходи, майстер-класи природоохоронного спрямування, до яких було залучено 122 учнів загальноосвітніх закладів міста (ЗОШ № 2, ЗОШ № 3, СЗОШ № 9, НВК №8, Гімназія, НВК-Ліцей СЗОШ № 10).

В червні місяці на базі центру працював профільний табір «Літня еколого-біологічна школа», який відвідувало 60 вихованців.

Проведені заходи мали еколого-натуралістичне спрямування та оздоровчо-розважальний напрям.

- Конкурси та вікторини на свіжому повітрі: «Найрозумніший ботанік», «Найрозумніший зоолог», «Кращий орнітолог», «Кращий ентомолог», «Кращий знавець дикої фауни».

- Екскурсії у природу: «Орнітофауна парків міста», «Рідкісні і зникаючі рослини м. Марганець», «Паркова рослинність», «Антропогенна рослинність Марганця», «Рослини-рудеранти», «Рослини-символи України», «Урбанофлора міста» та інші.

- Екскурсії до галереї кімнатних рослин КЗ «МЕНЦДУМ», живого куточку, кабінету акваріумістики, музею Хліба.

- Навчально-польова практика з вихованцями (Згідно ПРОТОКОЛУ засідання оперативного штабу з питань запобігання занесенню та поширенню в

зкладах освіти міста Марганця гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом 2019-пCoV).

Протягом червня вихованці еколого-натуралістичного центру здійснили низку екологічних експедицій з метою моніторингових досліджень стану навколишнього середовища.

На території колишнього Мар'ївського кар'єру юннати дізнались про історію виникнення озер – Блакитного, Понтони та Піявочного. Дослідили орографічну ситуацію, морфометричні показники, проводили гідробіологічні дослідження та відбирали проби води для лабораторних досліджень.

Проводили геоботанічні дослідження трансформованих фітоценозів під впливом діяльності Марганецького гірничо-збагачувального комбінату.

Також досліджували стан популяцій рідкісних та зникаючих видів комах порушених ділянок, еколого-фауністичне дослідження денних метеликів біотопів м. Марганець.

Серед літніх досліджень юннатів також:

- Ентомокомплекси прибережних ділянок;
- Гідробіологічні дослідження річки Ревун;
- Гідробіологічні дослідження річки Томаківка;
- Дослідження малакофауни порушених ділянок у результаті діяльності МГЗК.
- Дослідження екологічного стану ґрунтів.

Комунальний позашкільний навчальний заклад “Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Обухівської селищної ради

Влітку 2021 року до КПНЗ «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Обухівської селищної ради Дніпровського району завітали учні 1-4 класів. Не дивлячись на спекотні дні, програма заходів, які запропонували гостям працівники Центру, була дуже цікавою, різноманітною та насиченою.

Розділившись на 2 групи, маленькі гості мандрували територією Центру. В ході мандрівки відбулися екскурсії до «Живого куточка», «Акваріумного господарства», оранжереї, навчальної пасіки та комплексу «Апітерапевт», де діти послушали розповіді про їх мешканців та залюбки поспілкувалися з кролями, шиншилами, білими мишами, черепахами, морськими свинками та іншими тваринками.

Кожна зупинка супроводжувалася також різноманітними «активностями». Так, на майданчику біля «Живого куточка» учні пограли в розвиваючі ігри, в «Зеленому класі» прийняли участь в тематичній вікторині. Біля виставкового павільйону провели дослідницьку роботу над гарбузами, які зберігалися в закладі на протязі року, – зважували, вимірювали об'єм, щоб дізнатися, скільки вологи втратили вони під час зберігання. Поруч відбувся майстер-клас з валування соломи, в ході якого діти власноруч зробили казкового Солом'яного бичка. Ще один майстер-клас з відновлення вулика-дуплянки відбувся в бесідці комплексу «Апітерапевт». Його результатом став новий дах з сіна, яким юні майстри накрили один з навчально-демонстраційних вуликів.

Трохи відпочивши – погравши в рухливі ігри, позаймавшись фізкультурою на спортмайданчику і просто посидівши та подихавши хвойним ароматом біля ділянки лісових культур, діти повернулися до Екологічної світлиці, де зайнялися ще одним видом творчості – фарбами розмальовували малюнки з зображенням різних символів України, різних птахів, тварин та інш..

В пам'ять про відвідування Центру власноруч розфарбовані малюнки діти увезли з собою разом з новими знаннями, враженнями та гарним настроєм.

Під час літніх канікул групи дітей молодшого та середнього віку з великим задоволенням відвідали клуб "Срібна підкова" та покаталися на конях під наглядом та керівництвом досвідченого інструктора з верхової їзди Науменко Анжели. Вони також змагалися в різних інтелектуальних конкурсах, грали в рухливі ігри, які підготувала культорганізатор Центру Олена Аулова.

Дітям під керівництвом педагогів закладу проведені оздоровчі сеанси в оздоровчому комплексі «Апітерапевт», який складається з 2 оздоровчих павільйонів, дегустаційного намету та куточку відпочинку.

Комунальний заклад “Нікопольський міський еколого-натуралістичний центр”

З 07.06 2021 року в комунальному закладі "Нікопольський міський еколого-натуралістичний центр" розпочалася літня оздоровча кампанія для вихованців центру. Всі заходи проводилися з урахуванням рекомендацій Кабінету міністрів України, Міністерства освіти і науки України щодо карантинних обмежень по запобіганню поширення коронавірусу COVID-19.

У літній період працювали гуртки "Юні друзі природи", "Юні квітникарі", "Любителі домашніх тварин" та інші. Заняття проводилися на відкритому повітрі на території закладу або за його межами у кількості не більше 10 осіб у групі. Так під час заняття гуртка "Юні друзі природи" була проведена цікава цільова гра "Еко-пікнік". Мета гри: навчити дітей грамотній екологічно свідомій поведінці в природі. Гра проводилася на території міського парку. Після проведення пікніку діти вчилися утилізувати відходи. Вони дізналися, як поводитися з органічними та неорганічними відходами. За літній період було проведено 4 краєзнавчі походи з метою вивчення флори та фауни степу, збирання природного матеріалу для колекцій та гербарію. В походах взяли участь 45 вихованців центру.

Під час походів були проведені природоохоронні акції "Чистий берег". Діти разом з керівниками прибирали побутове сміття на прибережній смузі. Така діяльність формує у підростаючого покоління соціально активну життєву позицію, виховує відповідальне ставлення до довкілля.

З метою вивчення природи інших регіонів України у липні був організований традиційний багатоденний еколого-краєзнавчий похід у Карпати. 15 юннатів у супроводі директора КЗ «НМЕНЦ» Третьякова Ю.Ю. та керівника гуртків Канчука І.І. пройшли по Черногорському хребту, підкорили вершини гір Петрос та Близниця.

Комунальний позашкільний навчальний заклад «Станція юних натуралістів» м. Павлограда

В літній період 2021 року в КПНЗ «Станція юних натуралістів» м. Павлограда в умовах адаптивного карантину в червні 2021 року було організовано роботу гуртків еколого-натуралістичного та художньо-естетичного напрямку.

З 19.07.2021 по 31.08.2021 року організовано роботу гуртків одного дня еколого-натуралістичного напрямку. Заняття проходили лише в приміщенні еко-класу на свіжому повітрі з дотриманням дистанції 1-1,5 м, в гуртку одночасно займалися не більше 10 осіб. Всього за час роботи гуртків одного дня їх відвідало близько 150 вихованців (керівники Бушина Світлана Олександрівна, Гостяєв Євгеній Вікторович).

Програми занять гуртків одного дня були спрямовані на вивчення рослинного і тваринного світу Павлоградщини, вивчення лікарських та отруйних рослин, рослин-радіопротекторів, видового складу флори та фауни на навчально-дослідних ділянках, квітниках, спостереження за тваринним світом нашого краю та мешканцями живого куточку, аквакомплексу, куточку тераріуміста та зоокомплексу СЮН.

Велику увагу в роботі гуртків одного дня приділено також екскурсійній роботі. Проведено 10 екскурсій в природу для вихованців: екскурсія на малу екологічну стежку, «Дуби – пам'ятки минулого», «Флора парку 1-го травня», «Мікросвіт парку (вивчення комах)», «В пошуках рослин – символів України», «Лісові мешканці», «Почуймо спів пташиний», «Аптека під ногами», «Дендропарк СЮН», «Яскраві барви квітників СЮН».

Значне місце в плануванні роботи гуртків одного дня приділено і патріотичному вихованню гуртківців. До Дня Конституції України було проведено низку заходів:

- Конкурс малюнків на асфальті "Моя країна - Україна"
- Пізнавальна ігрова програма «Козацькі забави»
- Квест "Рослини-символи України".

Екологічна та природоохоронна робота спрямована на участь юннатів та учнів шкіл в конкурсах та акціях. Проводиться індивідуальна робота з обдарованими вихованцями по їх участі в конкурсах «Біоцит», «Школа – мій рідний дім», «Парки – легені міст та сіл», «Ліси для нащадків», «До чистих джерел», «Птах року» та ін.

Також обдаровані вихованці та вихованці гуртків одного дня взяли участь в екскурсіях та походах, загалом було проведено 15 екскурсій в природу, в яких взяли участь 30 юннатів: «Вивчаємо малі річки нашої Батьківщини (р. Вовча)», «Вивчаємо малі річки нашої Батьківщини (р. Самара)», «Стежинами рідного краю», «Ліс – джерело усіх чудес», «Тваринний світ Олексіївського лісу (мікрорайон РТС та Соснівка в межах міста Павлограда)», «Орнітологічний світ парку 1 Травня», «Рослинний світ парку 1 Травня», «Правила збирання та зберігання лікарських рослин», «Збирання комах-шкідників», цикл екскурсій на малу екологічну стежку, «Дуби – величні пам'ятки історії», цикл екскурсій в рамках операції «Мурашка».

Проведено роботу на навчально-дослідних ділянках та квітниках. Навчально-дослідна ділянка СЮН площею 300 м². На ділянці розбито відділи:

- Зерновий (висаджено жито, ячмінь, кукурудзу, просо)
 - Овочевий (патисони, гарбузи, кабачки, огірки, томати, картопля)
 - Відділ лікарських рослин (шавлія лікарська, м'ята лікарська, меліса, календула, ехінацея, ромашка, калина, чорноплідна горобина)
 - Відділ кормових рослин (еспарцет, люцерна посівна, топінамбур)
- Влітку 2021 року на ділянці проведена дослідницька робота за тематикою:
- «Вивчення особливостей росту різних сортів томатів» (відповідальний – керівник гуртка Гостяєв Є. В.),
 - «Вирощування та застосування в побуті рослин-символів України» (відповідальна Синчук Н.Г.).

В липні-серпні 2021 року в кабінеті квітникарства проведено дослідження «Вивчення впливу природних засобів та хімічних препаратів на швидкість укорінення пагонів зигокактусу Шлюмбергера (Schlumbergera)» (відповідальна Бушина С. О.)

Також проводилася індивідуальна робота з вихованцями (з використанням засобів особистого захисту (захисних масок та санітайзерів) в зоокомплексі та живому куточку, в аквакомплексі та куточку тераріуміста. Догляд за хом'яками, морськими свинками, шиншильцями, кроликами, дегу, крисами декоративними, складання раціонів харчування та оформлення щоденників спостережень.

З 05 по 08 липня 2021 року вихованці КПНЗ «Станція юних натуралістів» м. Павлограда представляли Дніпропетровську область на Всеукраїнському зборі лідерів Дитячого екологічного парламенту, що проходив на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» (м. Київ), організатором якого є Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

Комунальний позашкільний навчальний заклад «Станція юних натуралістів Покровського району» Криворізької міської ради

В літній період КПНЗ «Станція юних натуралістів Покровського району» КМР було проведено оздоровчу кампанію:

- сплановано роботу ланок профільного табору «Юннат»;
- сплановано навчально-дослідницьку роботу на НДЗД, при виконанні якої проводились практичні заняття, майстер-класи, екскурсії, змагання, одноденні експедиції з обов'язковим дотриманням протиепідемічних заходів;
- своєчасно проводились інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності про які було зроблено відповідні записи в журналах з техніки безпеки;

Робота закладу в літній період висвітлювалась в засобах масової інформації, на сайті закладу, в соціальних мережах

Для студентів Криворізького педагогічного університету, громадян Туркменістану, провели двотижневий навчальний практикум. Директорка СЮН Шепетуша Наталя Миколаївна ознайомила студентів з важливим значенням екологічного навчання та виховання школярів у сучасній школі та необхідністю

прищеплювання бережного ставлення до природи рідного краю. Дуже цікавою для майбутніх вчителів була відео лекція «Охорона та дослідження ґрунтів Покровського району», проведена Шепетухою Н.М.

Про організацію літньої польової практики позашкільного навчального закладу екологічного спрямування розповіла методист-координатор СЮН-Олешкевич Тамара Миколаївна. Студенти занотували рекомендації щодо правильного ведення щоденника фенологічних спостережень учнями під час літньої польової практики.

Керівники гуртків СЮН ознайомили студентів-практикантів з профілем та роботою своїх гуртків, в презентаційній формі продемонстрували свої досягнення.

З метою підвищення інтересу учнівської молоді до зеленого простору та різноманітних форм ландшафтного дизайну, створили та спланували роботу ланки «Барвінок» профільного табору «Юннат». В ланці «Барвінок» (керівник Цимбал Т.В.) за період з 01.06.-02.07 та з 25.08-31.08.2021 р. для учнів місцевих шкіл № 62, 111, 121, 126, КГ №36, 57, 97 проведено екскурсії «стежками саду безперервного цвітіння», «Дерева та кущі дендрологічного відділу Станції юних натуралістів», «Дивовижні рослини оранжереї СЮН», «Парки і сквери промислового міста».

Вчителям та учням шкіл Покровського району сподобалися відео подорожі «Мандруючи садами та парками світу», «Мандрівка до світу рослин», «Екзотичні квіти». Діти ознайомились з історичним досвідом садово-паркового мистецтва та ландшафтного проектування, розглянули сучасні тенденції розвитку ландшафтно-архітектури, основні об'єкти ландшафтного проектування.

У вигляді мастер-класів по розмноженню та догляду за рослинами проводилась практична робота в квітково-декоративному відділі СЮН. Велось відпрацювання практичних навичок при проектуванні квітково-декоративних осередків на території СЮН. Ніхто не залишився байдужим після проведеного фут-квесту «Королівство квітів». Учні шкіл №111, 126 та ін. отримали багато цінної інформації з проектування зелених зон шкільного подвір'я, навчилися садити рослини, формувати клумби. В розважальній грі «Я ландшафтний дизайнер» діти ознайомились з найпопулярнішими квітковими рослинами та рослинами, які вважаються символами України, вивчили танок «Квітка-танцівниця».

На території СЮН учні Покровського ліцею: Литвиненко Олександр, Оксанченко Віталій, Самарець Роман, Крутько Ілля спроектували та створили нову клумбу «Сад казкових мрій», заклали і провели дослідження по розмноженню декоративних рослин з їх подальшим використанням в зелених насадженнях СЮН, ліцею та шкіл Покровського району.

Ланка «Фіалка» в літній період працювала з 01.06.21 по 29.07 21. та 02.07.21. по 31.08.21 (керівник Ващенко Л.О.). Цікаво проходили екскурсії по території та закладу, під час яких відвідувачі дізнавалися про походження рослин та необхідні умови для їх утримання.

Проводилися майстер-класи «Кімнатні рослини, їх хвороби і ознаки захворювання», засідання валеокафе на теми: «Твоє здоров'я в твоїх руках», «Запашні аромати з рідного саду», «Аптека на твоєму вікні». На території закладу діти збирали насіння квіткових рослин. Гуртківцями були закладені досліди з кімнатними рослинами по внутрішньому озелененню СЮН.

З метою організації змістовного відпочинку та оздоровлення дітей влітку 2021 року, на базі КПНЗ «СЮН Покровського району» КМР керівником гуртка «Юні акваріумісти» Тесленко Н.В. організовано роботу ланки «Золота рибка».

Основне завдання роботи ланки влітку - поліпшення стану здоров'я дітей, відновлення їх життєвих сил, зайнятість у канікулярний період, запобігання бездоглядності, створення можливості продовжити виховний процес та розвиток творчих здібностей дітей, забезпечити організоване оздоровлення та відпочинок.

Мета роботи ланки: ознайомлення вихованців із біологічними особливостями водяних організмів; поглиблення і надання додаткових знань з зоології, ботаніки, географії, екології; формування практичних вмінь і навичок проведення експериментально-дослідницьких робіт; залучення до активної роботи по охороні водного середовища.

За час роботи ланки (01.06. – 16.07.) забезпечено організоване дозвілля для 42 вихованців (з числа вихованців гуртка та дітей групи «Одного дня»). Для учнів шкіл Покровського, Тернівського та Саксаганського району працював екскурсійний майданчик для знайомства з мешканцями живого куточку та акваріумістики. Екскурсії мали тематичний характер: «Акваріумні риби різних природних зон», «Рептилії та амфібії», «Риби місцевих водойм», «Підводні сади», «Водойма в саду».

З метою забезпечення потреб дітей у творчій самореалізації та підготовки підлітків до активної громадської та професійної діяльності налагоджено активну співпрацю з екологами міста. Члени громадської організації «Екологічна рада Криворіжжя» проводили лекційні зустрічі: «Екологічний стан Кривого Рогу (забрудненість повітря, відкритих водойм, ґрунту), проведені тренінги «За життя без сміття!», «Зелене місто», «Вода – це основа життя!». Екологами та викладачами КДПУ проведено консультації, як початковий етап написання науково-дослідницьких робіт.

Ланка «Мурашка» організована на базі гуртка «Юні зоологи і тваринники» (керівник Гейко О.М.).

Мета роботи ланки «Мурашка»: вивчення біологічних особливостей декоративних і свійських тварин, історія їх одомашнення, умов утримання та розведення в неволі, виховання любові до природи та почуття відповідальності за живі істоти, прищеплення навичок експериментальної та дослідницької роботи. У роботі ланки застосовувались різні форми: інтерактивні лекції, екскурсії, практичні та лабораторні роботи, виставки. Використовувався краєзнавчий матеріал, організовувались зустрічі з любителями-зоологами, кінологами, орнітологами, фахівцями сільського господарства, ветеринарними лікарями, науковими працівниками. Екскурсійний майданчик працював тематично: «Мешканці живого куточку», «Декоративне птахівництво»,

«Свійські птахи», «Гризуни», «Декоративні та свійські кролі», «Рептилії (плазуни)», «Павуки».

Під час роботи проведено ряд виходів-екскурсій (з дотриманням карантинних вимог) для знайомства дітей різного віку з живою природою: «Птахи наших парків і садів», «Літні зміни у природі», «Природа рідного краю», «Комахи нашої місцевості», «Мурахи та мурашники», виїзд на виставку екзотичних тварин.

За час роботи ланки (01.06 – 25.06) організовано відпочинок 42 вихованцям.

Мета роботи ланки «Насінинка» (керівник Бурко С.М.), полягала у формуванні таких компетентностей особистості, як пізнавальної, практичної, творчої, соціальної, засобами флористики та науково-дослідницької діяльності в овочівництві. Для знайомства учнів із професією флориста та роботою гуртка «Флористика та фітодизайн інтер'єру», проводились екскурсії по флористичній виставці «Чарівний квітковий світ» та майстер-класи: «Виготовлення букету», виготовлення віночка «Віночок із диво трав», виготовлення оберегу «Духмяний мішечок», виготовлення оберегу «Підкова для друга, на щастя», «Виготовлення колажів». Проводились пізнавально-розважальні ігри – подорожі: «Вітаміни з грядки», «Чарівний квітковий світ», «Подорож по країні Огородії», «Віночок українських оберегів», «Обереги – прикраса та захист вашого дома», «Подорож в квітковий світ», «Подорож по країні Легумії».

З вихованцями гуртка «Юні агрохіміки» проводилась практична частина науково-дослідницької роботи: робота в комп'ютерній бібліотеці; розробка плану читання наукової літератури за обраною темою дослідження; формування огляду джерел за тематикою роботи учня; оформлення списку джерел; складання плану роботи, схеми польових дослідів, агротехнічних заходів по догляду за культурою; закладання і проведення вегетаційних польових дослідів по овочевим культурам: сортовивчення, вплив різних факторів на їх врожайність; проведення дослідження (експерименту, спостереження); засвоєння основних прийомів догляду за овочевими культурами, проведення фенологічних, біометричних спостережень; проведення дослідження по обліку врожаю; обробка і представлення результатів дослідження: графічне і табличне; оформлення інформаційного фото звіту.

Всього в області оздоровлено 2287 вихованців, що становить 54% від загальної кількості юннатів. У тому числі 438 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 9, позбавлених батьківського піклування — 5, дітей учасників ООС — 44, дітей з інвалідністю — 19, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 142, талановитих і обдарованих – 219.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 162;
- в таборах денного перебування – 1003;
- в профільних таборах – 243;
- охоплено екскурсіями, походами – 879.

Донецька область

Влітку 2021 року учасниками Програми «Екологічними стежками рідної України», яка реалізується ТОВ «Інформаційно-просвітницький центр «Екологічна варта» на замовлення Донецької обласної державної адміністрації, стали школярі та педагоги ЗЗСО та позашкільної освіти Донеччини.

Метою Програми є ознайомлення школярів Донецької області з природними, історичними та культурними пам'ятками України, виховання патріотизму, любові до рідного краю, формування активної позиції у збереженні довкілля.

В рамках програми діти та педагоги відвідували заповідники, національні природні парки, ботанічні сади, історико-культурні об'єкти. Для них досвідчені фахівці проводили освітні екологічні екскурсії, природоохоронні заходи, спостереження та наукові дослідження у природі.

Також у червні відбувся екскурсійний маршрут Подорож «Заповідна Донеччина: регіональний ландшафтний парк «Краматорський» – це геологічна пам'ятка природи «Скелеподібні оголення верхньої крейди»; візит-центр «Садиба «Бантіша»; Пчюлкінські скам'янілі дерева; дослідження на екологічній стежці «Лісова казка».

Школярі Донецької області відвідали геологічну пам'ятку природи «Дружківські скам'янілі дерева», яка представляє особливу цінність як унікальне оголення залишків скам'янілих дерев у пісковиках.

Цей заповідний об'єкт увійшов до переліку найвизначніших геологічних пам'яток природи України. На денній поверхні є виходи верхньої частини наймолодшої свити кам'яновугільного періоду, яка має назву «Араукаритова». Характерна риса виходів – наявність потужних шарів пісковиків з останками скам'янілих древніх рослин. Сподобалась учням пам'ятка природи загальнодержавного значення «Клебан-Бикське відслонення», головна цінність якого полягає у виході на денну поверхню дуже стародавніх порід, утворених у прибережних ділянках стародавнього Пермського моря; скелеподібне оголення верхньої крейди «Білокузьминівське», балка «Кравецька». Ознайомились з різноманітним світом птахів. Серед них – чапля сіра, крижень, зозуля, дятел, ойка, сова вухаста, орел, лунь, лебідь-шипун. Для запобігання заростання водосховища, у водойму запуснені товстолоб, білий амур, короп.

Наприкінці червня подолали екскурсійний маршрут «Природні скарби Холодного Яру» – це пам'ятка природи загальнодержавного значення «Холодний Яр»; ботанічний заказник місцевого значення «Білосніжний»; природна пам'ятка «Дуб Максима Залізняка»; цілюще джерело «Живун»; національний історико-культурний заповідник «Чигирин»; музейно-етнографічний комплекс «Дикий хутір»; історико-архітектурний комплекс «Резиденція Богдана Хмельницького». Також впродовж всієї подорожі на учасників чекали освітні заходи: навчальні семінари, тренінги з природоохоронної тематики, дослідження в природі, оздоровчо-виховна програма.

Вихованці Мар'їнської станції юних натуралістів провели незабутні дні в інформаційно-просвітницькому центрі «Екологічна варта», с. Виграїв

Черкаської області. Це було джерелом позитивних емоцій, дружби, доброти та здоров'я. Життя було дуже насиченим та різноманітним. Починаючи з ранкової зарядки в лісі і продовжуючи цікавими заходами, іграми, прогулянками та святами. В рамках програми діти відвідали історико-культурні об'єкти, заповідники, природні парки, цікаві куточки с. Виграїв. Здійснили подорож до Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка», «Шевченківський край» - с. Шевченкове, с. Моринці, с. Стеблів. І на завершені цієї цікавої, неперевершеної подорожі діти побували на екскурсії «Київ – моя столиця» та відвідали Національний будинок-музей ім. Т.Г. Шевченка. Діти отримали безліч неймовірних вражень та яскравих емоцій.

В липні в межах Програми «Екологічними стежками рідної України» вихованці Донецького обласного еколого-натуралістичного центру (далі – ДООЕНЦ) здійснили екскурсійну подорож до Івано-Франківської області.

З метою розширення знань про Донецьку область, формування у дітей і молоді дбайливого ставлення до природи, виховання у молоді любові до рідного краю, у червні місяці ДООЕНЦ було організовано і проведено Регіональний конкурс «Ковиловий степ» у Регіональному ландшафтному парку «Клебан-Бик». Під час I етапу конкурсу (польова експедиція) учасники вивчали степову флору і фауну свого регіону. Участь у цікавих екологічних іграх та квестах дали змогу учасникам розширити свої знання зі степової флори, продемонструвати ерудованість та творчість. Під час заходу юні дослідники зібрали матеріали для підготовки науково-дослідницьких робіт.

Влітку у аграріїв «гаряча» пора — жнива. Щоб дізнатись що ж це таке, та який шлях проходить зерно з поля до елеватора — немає кращого місця, ніж нива, на якій працюють комбайни. Визначити готовність зерна до жнив, розібратись у принципі дії комбайну, та дізнатись чому комбайнерам подобається їх робота — все це непосидючі юннати Мар'їнської станції юних натуралістів встигли на полі господарства "СТО Жовтневе"; продовжували вивчати видовий склад прибережних рослин річки Сухі Яли; здійснили екскурсію до соняшникового поля.

Вихованці ДООЕНЦ, члени Дитячого екологічного парламенту, взяли участь у Всеукраїнському зборі лідерів, який відбувся на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» (м. Київ).

У липні місяці на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» відбувся Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій. Донецьку область представляли вихованці гуртка «Юні лісівники» Донецького обласного еколого-натуралістичного центру. Команда юних лісівників ДООЕНЦ гідно представила національно-патріотичну та екологічну роботу, яка проводиться в Донецькій області. Діти зуміли проявити творчий підхід, креативність та оригінальність у презентації своїх досягнень і посіла почесне II місце.

У липні та серпні, з метою залучення молоді до науково-дослідницької та експериментальної роботи, залучення до практичної, природоохоронної та дослідницької діяльності по вивченню, збереженню та відновленню довкілля, ознайомлення з флорою і фауною, була проведена обласна літня екологічна експедиція у с. Торське, Лиманської ТГ на базі туристської бази «Лісова». Під

час експедиції вихованці ДООЕНЦ навчилися зав'язувати різноманітні вузли, долати природні перешкоди, орієнтуватися у лісі за допомогою карти та місцевими ознаками, розпалювати багаття, працювати у команді. Учасники експедиції брали участь у пізнавальних вікторинах, квестах, брали участь у змаганнях зі спортивного орієнтування, виготовляли ляльки-мотанки та ін. Крім цього, учасники експедиції подорожували до лісу, де досліджували багатий рослинний світ та біорізноманіття комах, провели експедицію до Джерела та до річки Жеребець, ліва притока Сіверського Дінця, з яких взяли проби води для дослідів на рН – водневий показник, третім екземпляром води були проби з туристської бази «Лісова», а четвертий зразок – очищена вода з пляшки закордонного виробництва. Найкращі показники виявились у Джерела та води з турбази «Лісова». Та багато інших досліджень провели юні екологи під час перебування на туристській базі «Лісова».

Пізнавальною була і екскурсія до Ямпільського лісництва «Лиманського лісового господарства», яке знаходиться на кордоні з Луганською областю, на площі 7619 га соснових, дубових та вільхових насаджень. Вік дерев наближається до 80-100 років. На території лісництва зареєстровані поселення бобрів і сірих чапель. Річка Чорний Жеребець, прекрасні чорні лебеді, привітна енотиха Соня, гордий олень, незвичайні рослини та цікаві тваринки – все це надихнуло майбутніх екологів, дослідників рідного краю на нові подорожі та пригоди.

Всього в області оздоровлено 1103 вихованців, що становить 84,4% від загальної кількості юннатів. У тому числі 360 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 13, позбавлених батьківського піклування — 9, дітей учасників ООС — 32, дітей з інвалідністю — 11, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 126, талановитих і обдарованих – 169.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 4;
- в таборах денного перебування – 1062;
- в профільних таборах – 70;
- в таборах праці і відпочинку — 13;
- охоплено екскурсіями, походами – 1627.

Житомирська область

На виконання листа Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді від 22.06.2021 №144 комунальний заклад позашкільної освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр» Житомирської обласної ради надає інформацію про проведення літніх відпочинково-оздоровчих, експедиційних кампаній дітей та учнівської молоді в системі позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю за 2021 рік.

В комунальному закладі позашкільної освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр» Житомирської обласної ради створено умови для організованого, змістовного та якісного оздоровлення та відпочинку юннатів.

Для вихованців центру в період літніх канікул було організовано: екскурсії та виходи в природу; практичні природоохоронні заходи; практичні заняття з дослідження рідкісних та дикорослих видів рослин Житомирщини; вивчення лікарських рослин на ділянці КЗПО «ОЕНЦ» ЖОР; ознайомлення з пам'ятками природи, історії та культури Житомирщини; трудові десанти; вікторини, конкурси; екологічні ігри.

Літо - найкращий час для проведення дослідницької роботи. Впродовж літа в гуртках відділу екології, біології та сільського господарства проводились дослідження: «Вирощування памелі з насіння в умовах ботанічної лабораторії»; «Утримання та розведення Кардинала з родини Карпових в умовах позашкільного закладу»; «Вивчення особливостей розмноження риб з родини Кольчужні соми»; «Вирощування пряно-ароматичних рослин в лабораторних умовах». «Вплив температури на стадію личинки борошнистого хруща»; «Дослідити ефективність розмноження троянд різними способами»; «Вивчення процесу акліматизації Кипарису арізонського в умовах українського Полісся»; «Порівняння вирощування лимона двома способами з кісточки та методом черенкування»; «Визначення оптимальних умов розвитку тютюну запашного у лабораторних умовах»; «Порівняльний аналіз рухової активності вихованців гуртків КЗПО «ОЕНЦ» ЖОР»; «Біотопічний розподіл Горлиці звичайної в місті Житомирі та його околицях».

Протягом літніх канікул вихованці центру удосконалювали свої вміння та навички польових досліджень і спостережень в природі, брали безпосередню участь в екологічному моніторингу та конкретних природоохоронних заходах.

З 31 травня до 18 червня для 120 дітей пришкільних таборів з денним перебуванням Житомирського екологічного ліцею №24, Житомирського міського колегіуму, Житомирської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 було організовано роботу гуртків «Юні друзі природи», «Флористика та фітодизайн інтер'єру», «Захоплююче лозоплетіння», «Юні квітникарі», «Основи екологічних знань», «Біоетика», «Юні садівники», «Юні знавці лікарських рослин» (керівники гуртків: Ковальчук О.А., Семеняк Р.М., Грищук Т.В., Човнюк Л.С., Лятушинський С.В., Науменко С.А.). 620 здобувачів освіти області охоплено екскурсіями по центру.

6 липня 2021 року з юннатами КЗПО «ОЕНЦ» ЖОР була проведена експедиція: «Лісовими стежками птахів Житомирщини» Мета: вивчення біорізноманіття птахів Березівського лісництва. Місце проведення: угіддя 22-25 кварталу «Березівського лісництва», узбережжя річки Лісової. Маршрут: радіальний, близько 8 км. Кількість учасників спостереження: 10 юннатів під керівництвом досвідченого орнітолога Весельського Миколи Францовича.

Погодні умови: температура +24°C, вологість 73%, мінлива хмарність, вітер помірний, без опадів.

Всього було нараховано 43 особини птахів 18 видів, серед них зяблик, крук, припутьень, кропив'янка чорноголова, повзик, вивільга, осоїд, зеленьок, вільшанка, вівчарик жовтобровий, ластівка сільська, дятел звичайний, мухоловка сіра, синиця велика, сова сіра, дрізд співочий, дрізд чорний, волове око, горобець польовий.

Під час експедиції вдалося знайти: погадку сови під величезною липою. В ній знаходились хребці гризуна — рудої полівки, що свідчило про наявність поблизу сірої сови, яка ховалась в дуплі та вилетіла з нього, коли постукали по стовбуру.

Було також знайдено: дві кузні дятла серед дубового деревостану в сусідстві декількох ялин, два гнізда канюка: одне – біля струмка лівої притоки р. Лісової, а друге, не заселене, в залишках старих дерев серед беріз і дубів, а також гніздо чорного лелеки, занесеного до Червоної книги України, було знайдено в заболоченій ділянці верболозу, де переважає старовинна діброва з наявністю у другому ярусі граба і берези. Цікавими були також знахідки пір'їн птахів: другорядного махового та рульового пера канюка, покривні пера сірої сови.

Звичайно, естетичне задоволення вбачається не тільки в красі навколишньої природи, а також в її звуках. Флейтовий спів птахів дрозда чорного і голоси сірої мухоловки з виводком, звуки вивільги та спів великої синиці – це ті звуки природи, які супроводжували вихованців центру під час експедиції. Крім того, під час спостережень юннати навчилися розрізняти сліди тварин — козулі, дикого кабана, лисиці. Під час розгляду відбитку лапи собаки, Весельський Микола Францович, пояснив дітям різницю відбитку лапи собаки від вовка.

Маршрут експедиції був насичений, цікавий, зручний й доступний для здійснення. Вихованці познайомилися з орнітофауною хвойних, мішаних, і листяних ділянок лісу різного віку, з видовим різноманіттям вирубок і галявин. Всі учасники отримали унікальний досвід спостереження за життям і поведінкою пернатих в природі, навчилися їх визначати за зовнішнім виглядом і за голосами, познайомилися з методикою проведення підрахунків чисельності птахів, дізналися місця гніздування лелеки чорногота канюка звичайного.

Влітку 2021 року юннати області взяли участь в заходах, які організував з талановитою і обдарованою молоддю Національний еколого-натуралістичний центр на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» в очному форматі.

З 12 червня до 15 липня 2021 року був проведений Всеукраїнський Фестиваль патріотичних дій. Наша команда в складі: Сологуба Артема, учня 11-го класу Старочуднівсько-гутаєвського опорного закладу загальної середньої освіти, Романчук Олени, учениці 11-го класу Биківського опорного закладу загальної середньої освіти, Кушнір Таїси, учениці 11-го класу Камінського закладу загальної середньої освіти, Лещенко Галини учениці 11-го класу Романівського закладу загальної середньої освіти, Мариніч Вікторії учениці 9-го класу опорного закладу загальної середньої освіти «Романівська гімназія» Романівської селищної ради нагороджена грамотою за I місце.

П'ятеро учнів Хорошівського ліцею № 2, учасників Всеукраїнського збору юних лідерів «Дитячий екологічний парламент» (з 05 по 08 липня 2021 року) отримали грамоти НЕНЦ. А вихованці комунального закладу позашкільної освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр» Житомирської обласної ради: Гусак Олександра, Булковська Анастасія. Лукашенко Анастасія,

Гончаренко Кирило та Фещук Юрій взяли участь у Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців та також були нагороджені грамотами НЕНЦ.

Всього охоплено різними формами відпочинку 470 юннатів КЗПО «ОЕНЦ» ЖОР.

В 2021 році в переважній більшості територіальних громад області організовано літнє оздоровлення в пришкільних таборах, в яких були забезпечені систематичні заняття дітей фізичною культурою, що сприяло формуванню навичок здорового способу життя. Також було забезпечено проведення змістовного дозвілля, створено умови для розвитку творчих здібностей дітей, формування цілеспрямованих інтересів до історії, традицій та екології рідного краю, поєднуючи традиційні планові заходи з творчими задумами школярів. Робота літніх таборів продемонструвала відмінний від шкільного стиль викладання, де акцент ставився на практичні заняття в природі, які діти зможуть застосувати у своєму повсякденному житті.

Так, в 11 закладах освіти Романівської селищної ради протягом 7-14 днів працювали пришкільні табори, в яких відпочивало 383 учні. У таборах відпочинку Врублівського, Ольшанського, Романівського закладів загальної середньої освіти працювали групи екологічного спрямування, в яких проводилися еколого-натуралістичні заходи: екскурсії до приватного лісового господарства, міні-зоопарку (хутір Брачки), до музею коштовного і декоративного каміння (сmt Хорошів), до урочища Соснина, до річки Лісна, до Житомирського краєзнавчого музею. Діти також проводили дослідження з теми «Лікарські рослини навколо школи»; висаджували та доглядали квіти на пришкільних ділянках. Гарні враження залишились від велопоїздки до «Дивосаду» (садового господарства Лісовської В.В.) та екочеленджу «Голуб миру».

З 01 по 14 червня 2021 року було відкрито 15 літніх таборів Бердичівської міської ради організованого відпочинку з дотриманням усіх протиепідемічних вимог.

В кожному літньому таборі дозвілля були організовані розвиваючі навчання, еколого-натуралістичні, природоохоронні, науково-технічні заходи, творчі конкурси, культурно-масові та фізкультурно-спортивні заходи. А це різноманітні тимбілдинги, квести, брейн-ринги, дні творчості, флешмоби, подорожі екологічними стежинами та ін.

В таборі «Барвінок» НВК №4, який мав екологічну спрямованість, основним виховним завданням було формування екологічного світогляду, підвищення екологічної культури дітей. Питання збереження довкілля було піднято на гуртку «Екологічна математика» (проблема забруднення водойм), проведено театралізоване дійство «Екологічна казка» (про комах), екологічний квест «Природа-джерело життя». Вчителі хімії провели екологічний марафон «Цікаво знати!», з метою виявлення факторів негативної дії на довкілля та пошуки шляхів їх усунення.

В літньому таборі організованого дозвілля «Дружба» ЗОШ №5 під гаслом "Я досліджую світ", діти разом з вчителем хімії із захопленням брали участь у

цікавих дослідах та квесті «Стежиною здоров'я», що принесло всім присутнім море позитивних емоцій та зацікавленість наукою.

Захоплюючим і емоційним був проведений командою євроклубівців СЗОШ №8 «Гармонія» з вихованцями літнього табору еко-квест «Бережи нашу планету», де вирішували цікаві завдання збереження довкілля, виробляли правила безпечної поведінки в лісі та на водоймі, прищеплювали почуття вдячності до природи.

Цікаво відбувся у таборі «Сонечко» БМЛ №15 святкування Всесвітнього Дня велосипеда. Віртуально, на власноруч виготовлених велосипедах, діти здійснили подорож в Париж, блукали вуличками Праги, милувалися стриманою красою Берліна, об'їздили історичні місця Житомирщини та рідного міста Бердичева. Педагогами була підготовлена мапа подорожі, відеоролики про туристів та відомих людей, які подорожують на екологічних видах транспорту.

Емоційно відзначався День пошуку скарбів та Всесвітній День океанів. Педагоги разом з дітьми піднімали проблеми збереження різноманіття мешканців морських глибин і стабільну екологічну ситуацію в океанах. Папуга капітан Флінт зі справжньою картою Острова скарбів захоплююче з дітьми долав перешкоди, а всі завдання, що допомагали знайти шлях до скарбів були спрямовані на розвиток логічного мислення, командного духу та вміння орієнтуватися на місцевості.

Згідно річного плану ЦПО ім. О. Разумкова, планів роботи керівників гуртків відділення еколого-натуралістичного напрямку на літній період з 01.06.21 по 23.06.21р. для дітей пришкільних таборів, вихованців гуртків були підготовлені та проводились наступні заходи: екологічний квест «Лісова школа»; екскурсії по території відділення; польова практика.

11 червня педагоги ЦПО ім. О.Разумкова провели екскурсію для 30 учнів Скрагнівської гімназії, де діти мали змогу ознайомитись із діяльністю закладу позашкільної освіти О. Разумкова, кімнатними рослинами навчальної оранжереї, екзотичними тваринами живого куточка та експонатами міні-музею.

З 05 по 11 червня у Центрі позашкільної освіти ім. О. Разумкова на території відділення еколого-натуралістичного напрямку проходили екологічні дні для вихованців пришкільних таборів закладів загальної середньої освіти Бердичівської міської територіальної громади.

На базі відділення еколого-натуралістичного напрямку ЦПО ім. О. Разумкова педагоги провели цікаву гру-квест «Лісова школа" за мотивами творів відомого дитячого письменника Всеволода Нестайка. Веселими та змістовними були етапи гри: «Знайомство з автором школи", «Невідомими стежками», «Зелена аптека", «Мої однокласники", «Слідопити», «У страху великі очі, «Лісовій педагоги». Діти ділилися своїми знаннями, продемонстрували вміння та навички на різних етапах гри, пройшли невідомими стежками, познайомились із кумедними мешканцями живого куточка, впізнали сліди звірів, насолоджувались красою природи! Також показали чудову командну гру, проявили кмітливість, спритність, весело та активно провели свій час, отримали заряд гарного настрою та бадьорості!

Всього учасниками квесту стали 287 дітей із ЗОШ № 5, 6, 7, 8, 17, 18 та БМГТ № 2.

Всього учасниками екскурсій стали 208 дітей із БМЛ № 15, 16, ЗОШ № 4, філіалу № 2 дитячої бібліотеки, БМГГ № 2, Половецького та Гришківецького дитячих садочків, закладів загальної середньої освіти із сіл Скраглівка та Велика П'ятигірка.

В літній період у відділенні еколого-натуралістичного напрямку для обдарованих дітей проводилась польова практика з метою формування навичок дослідницької роботи, стимулювання пізнавального інтересу до природи та пізнання і відпочинку. Польова практика – обов'язкова та необхідна ланка освітнього процесу у закладі позашкільної освіти. Виконуючи дослідницьку роботу у польових умовах, діти поглиблюють свої знання, розвивають навички, пов'язані з науковим пошуком, навчаються з наукової точки зору підходити до вирощування овочевих, плодкових культур та доглядати за ними, розрізняти різні сорти, прослідковувати взаємозв'язки у природі. А це вже перший крок до розуміння єдності природи, її екологічної цілісності. Робота в природних умовах також дає позитивний вплив на емоційний інтелект дітей, їхній розвиток.

До польової практики було залучено 50 дітей. Напрямки польової практики, які пройшли діти: органічне землеробство; вирощування птахів в умовах інкубатора; розмноження туй та створення зеленого лабіринту; бізнес-проект «Вирощування хризантем»; збереження природних ресурсів.

Всього в області оздоровлено 893 вихованців, що становить 68,2% від загальної кількості юннатів.

Оздоровлено юннатів:

- в таборах денного перебування – 407;
- охоплено екскурсіями, походами – 620.

Закарпатська область

За літній період у відпочинковому таборі „Арніка” відпочило 279 дітей. З них 77 відмінників навчання, 2 дитини-сироти, 3 дітей позбавлених батьківського піклування, 4 з малозабезпечених сімей, 16 учасників АТО, 3 внутрішньо-переміщені особи, 144 дитини з багатодітних сімей, а також 30 талановитих та обдарованих дітей-учасників спортивних команд та дитячих творчих колективів.

Метою роботи табору є:

- реалізація права кожної дитини на повноцінний відпочинок, задоволення інтересів і духовних запитів;
- організація відпочинку дітей у таборі;
- розвиток творчих здібностей та інтересів дітей;
- забезпечення необхідних умов для змістовного та безпечного дозвілля молоді;
- формування навичок здорового способу життя, санітарно-гігієнічної культури;

- розвиток світогляду дітей, прагнення активно пізнавати світ і себе в ньому, вироблення навичок культури спілкування і толерантності;
- розвиток дитячої ініціативи, творчості, здібностей;
- виховування загальнолюдських моральних якостей, шанобливого ставлення до людей, їхньої праці;
- виховання любові до рідного краю, дбайливого ставлення до природних багатств України.

Виховна робота в таборі включає в себе розумне поєднання відпочинку, спорту з пізнавальною, естетичною, екологічною, оздоровчою діяльністю. Виховний процес у таборі планується і здійснюється з урахуванням того, що діти повністю відірвані від сім'ї, батьківського піклування і захисту. Тому на педагогічний колектив табору покладається завдання забезпечити повноцінне життя дітей.

З метою покращення та зміцнення фізичного та психологічного здоров'я дітей при складанні плану роботи табору враховувались уподобання та вікові особливості школярів, можливості для розвитку творчого потенціалу, задоволення їх особистісних інтересів під час ігор та розваг. Виховну роботу було спрямовано на те, щоб допомогти дітям розкрити свої творчі здібності, позбавитися комплексів та страхів, допомогти порозумітися між собою, пізнати один одного краще.

Вся робота здійснювалася за такими напрямками:

- **Національно-патріотичне та громадянське виховання.** Діти дізнавалися про культурну й духовну спадщину українського народу, співали українських пісень, декламували вірші, ділилися родинними звичаями та традиціями. Проводилися тренінги із національно-патріотичного виховання, інтелектуальні ігри, конкурси малюнків, масово-виховні заходи та тематичні лінійки відповідно до пам'ятних дат;

- **морально-етичне виховання.** З дітьми проводилися виховні бесіди та години спілкування;

- **художньо-естетичне виховання.** Особливою популярністю користується у вихованців художньо-естетичний напрям роботи, бо саме заходи такої спрямованості сприяють розвитку обдарованості, дозволяють учням реалізувати свої творчі можливості, спробувати себе в різних ролях, проявити творчий потенціал. Діти беруть участь у конкурсах „Ми шукаємо таланти”, „Міс та Містер табору”, „Юні дизайнери”, розважальній грі „Хлопці чи дівчата?”, „У світі чарівної казки”, „Хвилина слави”, „Крок до зірок”;

- **екологічне виховання.** Кожної зміни працівники Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді проводять екологічні тренінги, заняття з Лісової педагогіки, екологічні квести відповідно до дат „Зеленого календаря”;

- **фізичне виховання.** З метою зміцнення здоров'я дітей проводяться спортивні заходи: турніри з шахів та шашок, змагання з футболу та волейболу, настільного тенісу, „Малі олімпійські ігри”, „Веселі старти”, естафети. Також організовуються пішохідні екскурсії: „Стежками нашого села”, „Аптека навколо нас”, „До цілющого джерела”.

Серед видів і форм діяльності особлива увага приділяється наступним формам:

- організаційно-громадській (презентація загонів табору, виконання доручень, підведення підсумків табірної дня);
- санітарно-оздоровчій (виконання санітарно-гігієнічних вимог, дотримання розпорядку дня);
- спортивній (зарядка, спортивні змагання, естафети);
- пізнавальній (екскурсії, конкурси, спостереження за довкіллям);
- художньо-творчій (концерти, розважальні програми);
- трудовій;
- ігровій.

Традиційними стали піші пізнавальні екскурсії з метою вивчення флори рідного краю, його географічного положення, під час яких діти мали можливість поспілкуватися з природою, змогли відчутти красу довкілля, поспостерігати за навколишнім середовищем. Це більше, ніж просто рух, це спосіб пізнання себе, це засіб досягнення гармонії з собою і навколишнім світом, це завжди корисно.

Свої знання про історію рідного краю діти збагатили під час пізнавальної екскурсії до пам'ятки військової архітектури часів Другої світової війни – бункера „Лінія Арпада” та побували на Міжгірщині, де мали змогу насолодитися мальовничими пейзажами озера Синевир, а також ознайомитися з роботою Реабілітаційного центру бурого ведмеда, відвідали джерело цілителя св. Пантелеймона в с. Котельниця, яке є особливою локацією Воловеччини. З усіх екскурсій діти поверталися задоволені, з масою вражень та емоцій.

Із 14 по 25 червня на базі ЗОЕНЦ було проведено навчально-польові практики з елементами оздоровлення для юннатів екоцентру: відділом екології та природоохоронної роботи – „Екодрузі” (31 учасник), відділом біології та дослідницько-експериментальної роботи – „Зелена перлина” (25 учасників). Усього до практик було залучено 56 юннатів.

Метою навчально-польових практик було гармонійне поєднання оздоровлення дітей, організації змістовного дозвілля в літній період з екологічним вихованням, дослідницькою й практичною роботою безпосередньо в природі.

В основу роботи закладено програму польових досліджень, природоохоронної, краєзнавчої, еколого-освітньої та виховної роботи з юннатами.

Під час навчально-польових практик було проведено наступне:

- екскурсія екологічною стежкою ЗОЕНЦ, на якій юннати вивчали видовий склад дендрарію;
- віртуальна екскурсія на тему „Вікові дерева міста Ужгород”;
- „День здорового способу життя” (екскурсія в парк „Підзамковий”). Квест „Ми за здоровий спосіб життя”, бесіда „Платан кленолистий – меморіальне дерево Закарпаття”;

- екскурсія в приміський ліс (мікрорайон „Шахта”), ознайомлення з правилами поведінки в лісі, основними лісоутворюючими породами, спостереження за місцевими фоновими видами птахів та комах.

- екскурсія до Невицького замку (пам’ятки архітектури національного значення XIII століття) з метою виховання почуття патріотизму, любові до рідного краю, вивчення його історії.

- екскурсія у підзамковий ліс з метою вивчення основні лісоутворюючі породи

- вивчення рослин – символів України, повторення правил збору рослин для гербарію;

- догляд за тваринами в кутку живої природи;

- практичні роботи на навчально-дослідній земельній ділянці;

- правила встановлення намету;

- вивчення флори і фауни озер. Екскурсія до штучного озера Кірпічка та Чорних озер;

- екскурсія на тему „Вивчення флори і фауни Боздошського парку”, ознайомлення з правилами екологічно грамотної поведінки в природі.

Під час екскурсій діти навчилися правильно заготовлювати лікарські рослини, а також зібрали для „зеленої аптечки” м’яту, липу, звіробій та ін.

Кожного дня з дітьми проводилися цікаві і повчальні екологічні ігри, спортивні змагання, активний відпочинок на воді і свіжому повітрі,

Окрім того, що діти чудово відпочили і набралися сил, вони навчилися вести фенологічні спостереження за рослинами і тваринами, правильно збирати гербарій та лікарські рослини, екологічно грамотно вести себе в природі, ознайомилися з такими небезпечними рослинами, як борщівник і амброзія полинолиста, довідались багато цікавого про навколишній світ.

На завершення практик було проведено міні-конференцію, під час якої учасники презентували свої повідомлення та короткі звіти про проведені дослідження, виготовили стіннівку „Незабутні миті практики”. Кожен учасник практики отримав Диплом юного натураліста за активну участь у практиці.

Всього в області оздоровлено 335 вихованців, що становить 27% від загальної кількості юннатів. У тому числі 209 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 2, позбавлених батьківського піклування — 3, дітей учасників ООС — 16, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 158, талановитих і обдарованих – 30.

Охоплено екскурсіями, походами — 335.

Запорізька область

Запорізьким обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді в період з 08.06.2021 по 30.06.2021 року була організована робота гуртків з вихованцями денного табору ЗОШ № 52 м. Запоріжжя. Для дітей проводились заняття гуртків, виховні заходи та розважально-пізнавальні заходи (гра-квест «Подлорож стежинами здоров’я», свято «Маленькі друзі природи». Конкурс малюнків «Феєрія природи», пізнавальна година «Країна

мрій та прав дитини», калейдоскоп цікавих повідомлень «Від громадянина України – до громадянина Землі»), майстер-класи з флористики («Квітковий дивограй», виготовлення картин з паперу), майстер-класи з фейс-арту «Логотип ЗОЦЕНТУМ на згадку»), оздоровчі хвилинки під відкритим небом «Зростаємо разом», екскурсії до Музею хліба Центру, лабораторій «Куточок живої природи» та «Аквауриумістика».

З 08.06.2021 по 17.06.2021 року за ініціативою Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації з метою навчання, виховання і підтримки обдарованої учнівської молоді в форматі онлайн та офлайн було проведено V обласну літню школу за напрямками: мовним (український, іноземний), фізико-математичним, історико-географічним, хіміко-біологічним.

В рамках хіміко-біологічної школи з метою розвитку дослідницьких компетентностей юних науковців науковцями провідних закладів вищої освіти області – Запорізького національного університету, Запорізького державного медичного університету, Бердянського державного педагогічного університету, Таврійського державного агротехнологічного університету було проведено низку заходів для школярів – майбутніх хіміків та біологів: інтерактивні лекції та практичні заняття «Як писати, щоб читали?», «Вчимося писати соціальний проект», «Структура МАН», «Особливості організації, оформлення та захисту наукової роботи (лайфхаки та аналіз типових помилок)», «Застосування холоду у харчових виробництвах», «Принципи здорового харчування», «Аргументація вибору теми», «Пити шкідливо не пити (постав кому сам)!», «Якість найголовнішого продукту».

Насиченою була розважальна та екскурсійна програма. Під час екскурсій учнівська молодь відвідала Заповідник «Кам'яна могила», Мелітопольський краєзнавчий музей. Експонати та зміст екскурсій справили на школярів дуже велике враження і надали можливість замислитись над проблемами сьогодення та минулого. Молодь милувалась краєвидами міста, ознайомились з історією назв вулиць, старовинних будівель.

Під час відвідування біосферного заповідника «Асканія Нова», одного з семи природних чудес України, слухачі школи ознайомились з біорізноманіттям степової екосистеми, яка налічує більше 500 видів вищих рослин і більше 3000 видів тварин.

В період з 1 червня по 18 червня 2021 року на базі КЗ **«Центр позашкільної освіти» Мелітопольської міської ради** працював літній профільний табір відпочинку з денним перебуванням дітей «Соколятко». В літньому таборі відпочило та оздоровилось 58 вихованців молодшого та середнього віку з різних гуртків ЦПО еколого-натуралістичного, туристсько-краєзнавчого, науково-технічного та дослідницько-експериментального профілю. У таборі було сформовано чотири загони (I загін – 17 вихованців, II загін – 15 вихованців, III загін – 16 вихованців, IV загін – 10 вихованців) з урахуванням віку та інтересів дітей.

Кожен тиждень табору був тематичний: I тиждень – «Дитинство – щаслива пора»; II тиждень – «Здоров'я – найдорожчий скарб»; III тиждень – «Моя країна - Україна».

У таборі працювало 3 гуртки: «Юні таланти», «Очумілі ручки», «Природні фантазії».

Відповідно до плану табору проводились екскурсії:

- куточок живої природи ЦПО – згідно плану вихователів;
- орнітологічна колекція ЦПО - згідно плану вихователів;
- екологічна стежина ЦПО - згідно плану вихователів;
- екскурсія до скеледрому МДПУ ім. Б. Хмельницького;
- відвідування Палацу культури імені Шевченко з переглядом вистави «Білосніжка та сім гномів» театрального відділення Мелітопольського палацу імені Шевченко;
- ботанічна екскурсія до агробіологічного комплекс МДПУ ім. Б. Хмельницького;
- екскурсія до Мелітопольського краєзнавчого музею – інтерактивно-пізнавальна програма «Природа Мелітопольського краю» до Всесвітнього дня навколишнього середовища;
- екскурсії до зоологічного музею МДПУ ім. Б. Хмельницького.

Педагоги та медики табору проводили санітарно-просвітницьку роботу: консультації для дітей на теми «Харчове отруєння», «Сонячний та тепловий удар», «Перша допомога при травмах», «Особиста гігієна дітей», тощо; консультації для батьків на теми «Харчування дітей влітку», «Здоровий спосіб життя», «Загартування дітей влітку», «Профілактика кишкових отруень»; ранкову гімнастику щодня, загартовуючи процедури, спортивні заходи.

В період з 8 по 22 червня 2021 р. на базі **Будинку дитячої та юнацької творчості «Центр розвитку дітей та молоді» Бердянської міської ради** був організований Центр дозвілля «Барвисте літо» з денним перебуванням, який приймав на відпочинок дітей віком від 6 до 15 років. Еколого-натуралістичний загін «ЕсоСамр «Агенти змін» працював за окремим планом. До загону увійшло 16 дітей. Метою роботи загону було створення оптимальних умов для задоволення різноманітних інтересів вихованців під час літнього відпочинку, розвиток природних здібностей, розкриття талантів дітей, допомога їм у виборі майбутньої професії в галузі біології та екології; забезпечення зайнятості дітей в еколого-натуралістичних та природоохоронних заходах; популяризація біологічних та екологічних знань, практична робота з охорони навколишнього середовища; проведення ігрових програм та релаксаційно-оздоровчих заходів; навчання правил безпечної поведінки в природі.

В загоні щодня проводилась насичена програма, яка включала в себе кольорові дні, релаксаційні вправи, спортивні змагання, гурткову роботу, екскурсії, майстер-класи, конкурси та багато інших заходів.

Кожний день починався з бадьорої ранкової зарядки та флешмобів.

Упродовж відпочинку у таборі для заохочення діяльності дітей велика увага приділялася виготовленню виробів з природного та підручного матеріалу,

були проведені цікаві екологічні майстер-класи. До Всесвітнього дня навколишнього середовища юні екологи разом із вихователями підготували пізнавальний захід «Врятуємо землю від сміття».

Використання здоров'язберезувальних технологій, а саме анімалотерапії та деревотерапії, в роботі Центру дозволило сприяти зміцненню здоров'я, появі додаткового стимулу для розкриття творчих здібностей кожної дитини.

Упродовж табірної зміни для дітей були проведені цікаві тематичні зустрічі та екскурсії, які мали не тільки пізнавальний, а й практичний характер.

Особлива увага приділялась вихованню у дітей національної свідомості, почуття патріотизму, відродженню національних обрядів, звичаїв та традицій. До Дня Конституції України вихованці відвідали міську бібліотеку, де побачили цікаву лялькову виставу, занурилися у надзвичайну атмосферу книжок та старовинних речей, а також виступили з віршами на честь свята.

Токмацьким центром дитячої та юнацької творчості в період з 08.06.2021 по 18.06.2021 року було організовано роботу гуртків з вихованцями шкільних денних таборів м. Токмака (всього 80 дітей). Для дітей проводились заняття гуртків еколого-натуралістичного напрямку масові пізнавальні заходи, екологічні екскурсії, організована робота на навчально-дослідній земельній ділянці.

Всього в області оздоровлено 144 вихованців, що становить 3,2% від загальної кількості юннатів. У тому числі 124 дітей пільгових категорій, з них: дітей учасників ООС — 2, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 17, талановитих і обдарованих – 105.

Оздоровлено юннатів:

- в таборах денного перебування – 101;
- в профільних таборах – 92;
- охоплено екскурсіями, походами – 66.

Івано-Франківська область

Організація літнього відпочинку юннатів області здійснювалась в літній період відповідно річного плану роботи позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування:

- Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції;
- Еколого-натуралістичного відділу Центру науково-технічної творчості учнівської молоді міста Калуша;
- Івано-Франківського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Участь у зльоті юних дослідників-природознавців на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» у червні місяці взяли участь:

- Войтова Христина, учениця 7 класу Яблунівського ліцею імені Івана Франка, Яблунівської селищної ради Косівського району;
- Федоренко Анна, учениця 10 класу Ліцею № 5 Івано-Франківської міської ради;

- Бойко Анастасія, учениця 7 класу Ліцею № 21 Івано-Франківської міської ради;
- Воробчак Христина, учениця групи 22 Ліцею імені Івана Пулюя Івано-Франківської міської ради;
- Попович Роксолана, учениця 8 класу Стопчатівського ліцею Яблунівської селищної ради Косівського району.

У вересні 2021 року на базі ДП «УДЦ «Молода гвардія» був проведений Всеукраїнський форум юних екологів та аграріїв, в межах тематичної зміни «У кадрі гра». З нашої області взяла участь одна дитина: Дорош Володимир, учень 7 класу ліцею №17 Івано-Франківської міської ради – призер Всеукраїнської трудової акції «Кролик» (III місце).

Івано-Франківська міська дитяча екологічна станція під час літніх канікул 2021 року організувала:

- Оздоровили на базі ОК «Лімниця» с. Вістова (стаціонарний) – 8 дітей;
- На базі Всеукраїнського табору «Юннат» м. Київ (профільний) – 3 дітей.

Відпочинково-оздоровча кампанія дітей та підлітків еколого-натуралістичного відділу ЦНТТУМ міста Калуша проходила згідно плану, до якого були включені заходи еколого-натуралістичного напрямку. Особлива увага приділялась організації змістовного дозвілля та пропаганді здорового способу життя, залученню дітей до регулярних занять фізичною культурою і спортом.

З метою залучення дітей до здорового способу життя проводилось загартування на «Екостежці відчуттів» еколого-натуралістичного відділу.

Під час кампанії проводились змістовні майстер-класи, тематичні та інформаційні бесіди, вікторини. Здійснювались походи на стадіон «Хімік», в ДЮСШ, в місцевий парк.

Всього в області оздоровлено 1029 вихованців, що становить 44,5% від загальної кількості юннатів. У тому числі 580 дітей пільгових категорій, з них: дітей, позбавлених батьківського піклування — 12, дітей учасників ООС — 43, дітей з інвалідністю — 15, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 115, талановитих і обдарованих – 395.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 9;
- в профільних таборах – 3.

Київська область

Адміністрація Комунального закладу Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» у відповідь на лист Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді від 22.06.2021 № 144 «Про інформаційні дані щодо проведення літніх відпочинково-оздоровчих, експедиційних кампаній дітей та учнівської молоді в системі позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю за 2021 рік» повідомляє наступне:

Вихованці закладів позашкільної освіти Київської області у період з 01 червня по 31 серпня взяли участь у літніх відпочинково-оздоровчих кампаніях.

Так, 591 вихованець закладів позашкільної освіти Київської області були охоплені літніми екскурсіями та походами, які проводилися як на теренах Київщини, так і поза межами її, зокрема, екскурсії оглядовими об'єктами «Рослини – супутники людини», «Птахи рідного краю», «Річки мого дитинства», екологічними стежками, природозаповідними територіями а також на виробничі підприємства «Біофарма», «Маревен» тощо.

Також вихованці закладів позашкільної освіти Київської області взяли участь у відпочинково-оздоровчих заходах Всеукраїнського рівня. Так, п'ятеро вихованців Ірпінського центру позашкільної освіти стали учасниками Всеукраїнського фестивалю патріотичних дій, що проходив 12-15 липня року на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

П'ятеро вихованців гуртка «Міська рада дітей Переяслава» Переяславського Будинку художньої творчості дітей, юнацтва та молоді у період з 05 по 08 липня стали учасниками Всеукраїнського збору лідерів Дитячого екологічного парламенту.

Також п'ятеро вихованців гуртка «Юні рослинники» Комунального закладу Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» Всеукраїнського зльоту юних дослідників-природознавців, який відбувся на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді у період з 29 червня по 02 липня 2021 року.

У період з 04 по 24 вересня 2021 року 14 вихованців закладів позашкільної освіти, переможці всеукраїнських конкурсів, перебували на відпочинку у ДП «УДЦ «Молода гвардія».

Всього в області оздоровлено 665 вихованців, що становить 10% від загальної кількості юннатів. У тому числі 656 дітей пільгових категорій, з них: дітей учасників ООС — 3, дітей з інвалідністю — 13, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 1, талановитих і обдарованих – 639.

Оздоровлено юннатів:

- в профільних таборах – 29;
- охоплено екскурсіями, походами – 591.

Кіровоградська область

Одним із найважливіших завдань у сфері соціального захисту дітей та учнівської молоді є реалізація їх права на оздоровлення та відпочинок.

У 2021 році комунальним закладом «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» в літній період організовано поїздки учнівської молоді до м. Києва у Всеукраїнський профільний табір «Юннат».

З 29 червня до 2 липня 2021 року відбувся Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців в якому взяли участь 5 вихованці гуртків комунального закладу «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді».

З 5 до 8 липня 2021 року було проведено Всеукраїнський збір Дитячого екологічного парламенту. Кіровоградщину представили члени парламенту дітей

Петрівської територіальної громади 5 учнів комунального закладу «Петрівське навчально-виховне об'єднання «загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області.

З 12 до 15 липня 2021 року відбувся Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій делегацію від Кіровоградщини представляли 5 вихованців театральної студії «Маска» Центру дитячої та юнацької творчості «ЗОРІТ» Новоукраїнської міської ради Кіровоградської області.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами), заяв батьків, рішень комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій на територіях громад області відпочинкова кампанія для дітей та учнівської молоді у 2021 році не проводилася.

Всього в області оздоровлено 380 вихованців, що становить 59% від загальної кількості юннатів. У тому числі 380 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 1, дітей, позбавлених батьківського піклування — 1, дітей учасників ООС — 18, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 2, дітей з інвалідністю — 5, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 56, талановитих і обдарованих – 297.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 3;
- в профільних таборах – 15;
- охоплено екскурсіями, походами – 380.

Луганська область

Обласна еколого-натуралістична експедиція «Зелений щит»

Після довготривалої семирічної перерви, викликаною подіями 2014 року, в червні 2021 року відновила свою роботу обласна еколого-натуралістична експедиція «Зелений щит». Тематикою цього річної експедиції стала «Допоможемо відродити ліси Луганщини!». В роботі експедиції взяли участь 20 активістів екологічного руху Луганщини з трьох селищних та двох міських громад, а саме: Кремінської та Северодонецької міських громад; Біловодської, Красноріченської та Станично-Луганської селищних рад.

Діти змогли зустрітись та поспілкуватись з керівником найбільшого на Сході України Кремінського державного лісомисливського господарства Андреевим Володимиром Валерійовичем, директором Національного парку «Кремінські ліси» Проскурніковим Євгеном Юрійовичем та головним лісничим парку, які докладно виклали всі аспекти лісової справи в нашій області, цілі та завдання роботи Національного парку «Кремінські ліси», провели екскурсію типовими лісовими масивами Кремінщини.

Справжньою подією стало проведення гідрологічних досліджень та біотестування озера Підпісочного. Цього дня до юних екологів завітало обласне

телебачення. Не залишив байдужих майстер-клас з виготовлення композицій з природного матеріалу.

Саме під час експедиції відбулись установчі збори Луганської обласної дитячої громадської екологічної організації (ЛО ДГЕО) «Світанкова країна», яка стала наступницею ЛО ДГЕО «Світанок України».

Крім цього на дітей чекали екологічні квести, тимбілдінг, екскурсії, астрономічні спостереження, різноманітні ігри, вікторини та, звісно, відпочинок і купання в озері.

Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців

Делегація Луганської області 29 червня по 2 липня 2021 року прийняла участь у Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців, який проходив на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» в м. Києві. В рамках Зльоту юні дослідники прийняли участь у науково-практичній конференції, відвідали з екскурсіями Національний університет біоресурсів і природокористування України, дослідницьке господарство та лабораторії Компанії «Сингента», профільні майстер-класи, екскурсії по місту Києву та в Національному еколого-натуралістичному центрі. Діти повернулися з новими знаннями, новими знайомствами та безліччю позитивних емоцій.

Всеукраїнських зборів юних лідерів Дитячого екологічного парламенту

Члени дитячої громадської організації з 5 по 8 липня отримали можливість звернутися до однодумців під час Всеукраїнських зборів юних лідерів Дитячого екологічного парламенту. Під час Зборів представники Луганської області зачитали звернення до всіх юних природо охоронців України, яке було прийняте в червні 2021 року на установчих зборах Луганської обласної дитячої громадської екологічної організації (ЛО ДГЕО) «Світанкова країна» під час роботи еколого-натуралістичної експедиції «Зелений щит».

Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій

Екологічно свідома молодь Луганщини змогла відвідати Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій, який відбувся з 12 по 15 липня 2021 року на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. Учасники Фестивалю змогли поспілкуватись не лише з однолітками-однодумцями, а й зустрітись з відомою волонтеркою, поетесою, дитячою письменницею, учасницею Революції Гідності Світлоною Касьяненко та завідувачем відділу біології та сільського господарства Вінницької станції юних натуралістів, учасником війни на сході України Павлом Петровичем Мигуном.

Обласний тренінг з вивчення стану малих річок Луганщини (на прикладі річки Красна)

22 липня 2021 року, в місті Кремінна Луганський ОЦЕНТУМ за підтримки Департаменту освіти і науки та Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської, Програми Організації об'єднаних націй із відновлення та розбудови миру провів обласний тренінг з вивчення стану малих річок Луганщини (на прикладі річки Красна). Тренінг був присвячений 30-річчю Незалежності

України, в рамках всеукраїнських природоохоронних акцій «Річки мого дитинства» та «Мала річка моєї Батьківщини».

До тренінгу долучились учні з Красноріченського ліцею Красноріченської селищної громади (Сватівський район), Кремінських закладів загальної середньої освіти № 1, 2, 3, 5 Кремінської міської громади та закладів загальної середньої освіти Северодонецької міської ВЦА (Северодонецький район). Всіх їх об'єднало те, що вони живуть біля річки Красна, яка є притокою найбільшої ріки на Сході України – Сіверського Донця. Всього у тренінгу взяли участь 40 учнів та 10 педагогів.

Під час тренінгу було визначено 5 локацій:

- Визначення стану водойми шляхом проведення хімічного аналізу проб води та біотестування (визначення основних представників мікрофлори та мікрофауни);
- Вимірювання швидкості та прозорості води річки Красна;
- Визначення кисневоутворюючої здатності заплавних рослин та основних параметрів базових порід дерев;
- Вивчення основних забруднювачів та показників екологічної стабільності малих річок;
- Малювання річки з природи різними техніками.

Прибиранні рекреаційної зони біля річки Красна

Після буревію, що пронісся 23 липня, спільно з активістами місцевої громади, 25 липня юні натуралісти взяли участь у прибиранні рекреаційної зони біля річки Красна. Були прибрані гілля, прибережна смуга. Частина деревини підготовлена для передачі ветеранам АТО-ООС, щоб було чим опалювати приватні будинки взимку.

Вихованці гуртків Луганського ОЦЕНТУМ в літній період змогли відвідати різноманітні екскурсії

- Так, вихованці гуртків «Юний еколог» та «Природа рідного краю» змогли прийняти участь в екскурсіях до лісу та річки для проведення досліджень за програмою GLOBE. Діти вчилися проводити фізико-хімічні дослідження природних водойм, вести фенологічні спостереження, працювати з міжнародними протоколами та вносити, отримані дані, на міжнародний сайт GLOBE.

- Здійснити виїзні пленери змогли вихованці гуртка «Юні фотонатуралісти». Діти наодинці з природою змогли відчути умиротворення і, звісно, відтворювали за допомогою акварелі краєвиди, які розгорнулися перед їх очима. Юні художники максимально відтворили на своїх полотнах красу рідного краю.

- Вихованці гуртка «Фотоекологи» разом з керівником провели майстер-клас з оранжування квітів для дітей міста Северодонецьк, що були учасниками прищільних таборів. Діти з великим задоволенням попрактикувалися у створенні композицій з квітів власними руками.

В процесі майстер-класу виховувалось художньо-образне сприйняття дійсності, творчий підхід, оригінальність художнього мислення, формування почуття пропорцій, єдності красивого і корисного.

Підбір квітів і кольорова гамма дуже важливі при створенні букетів та композицій, тому всім охочим були представлені квіти та губки і вони самі обирали кольори і стиль композицій, отримавши можливість створити вишукані букети та композиції, які забрали з собою.

- «Фотоекологи» впродовж літа здійснили екскурсії містом Северодонецьк та його околицями, фотографуючи місцеві пейзажі, які будуть оформлені для роботи виставки фоторобіт. Вихованці змогли по-новому подивитись на міські пейзажі, знайомі їм з дитинства, оцінити їх красу та неповторність. Своїми фотороботами діти хочуть показати, що навіть, в буденних речах, на які ми іноді не звертаємо уваги, можна знайти цікаве і незвичне.

- Вихованці гуртка «Юні екологи» здійснили триденний похід для вивчення степових біоценозів міста Старобільськ. Діти не лише відпочили, а й зібрали матеріал для подальшої роботи над науково-дослідницькими роботами.

- Неодноразові екскурсії на пасіки разом з керівниками здійснили вихованці гуртків «Юні бджолярі», де разом із досвідченими пасічниками знайомилися з життям бджіл, познайомились з ознаками роїння сім'ї і методами його контролю, отримали навички качання меду. Всі охочі змогли поласувати свіжовикачаним травневим медом.

- Вихованці гуртків «Основи лісознавства» відвідали лісництва, познайомилися з його працівниками, допомогли працювати у шкільках. Діти побачили лісовий розсадник, де вирощуються маленькі сіянці основних лісоутворюючих порід, теплицю, в якій закладають живці декоративних рослин та ознайомилися з їх видами. Юні лісівники Вільхівського ЗЗСО влітку продовжили роботу на згарищах Станично-Луганського ДЛМГ з вивчення можливостей відновлення лісової рослинності на згарищах

- Справжньою подією для вихованців гуртків «Любування природою» та «Фотоекологи» стала екскурсія в галерею мистецтв, що розташована в місті Северодонецьк. В галереї на дітей чекала місцева художниця Олена Маковей. Пані Олена охоче спілкувалась із дітьми, відповідала на їх питання, показала свої найулюбленіші роботи. А потім влаштувала майстер-клас з написання натюрморту. Всі захоплено спостерігали за тим, як на білому полотні із кожним новим відтінком фарби починає оживати довколишня дійсність, така витончена, самобутня, сповнена недоторканості, що зачаровує. Вихованці, надихнувшись роботами художниці, заходилися старанно малювати навколишній пейзаж. За роботою та приємними розмовами з талановитою людиною їм не помітили, як настав час повертатися додому.

*Северодонецький міський центр еколога-натуралістичної творчості
учнівської молоді*

На базі Северодонецького міського центру еколога-натуралістичної творчості учнівської молоді з 01.06.2021 року по 13.07.2021 року працював майданчик відпочинку.

Вихованці, учні навчальних закладів 1 – 5-х класів отримали знання про різноманітність квіткових оранжерейних рослин, рослин відкритого ґрунту, дерев та чагарників навчально-дослідної ділянки СМ ЦЕНТУМ. Вихованці

закріплювали на практиці отриманні знання, працюючи в теплиці, виготовляючи флористичні композиції.

Відвідуючи живий куточок Центру, вихованці навчилися доглядати за черепахами, морськими свинками, папугами, равликами, хом'яками.

Проводився догляд за квітами із кабінетів школи.

З 01 червня по 13 липня 2021 року для пришкільних таборів відповідно плану роботи проведено:

- 34 майстер-класи з виготовлення листівки, флористичної композиції.

- 37 екскурсій до куточку кімнатних рослин, теплиць Центру № 4, № 8, № 17 за темами: «Екзотичні рослини», «Кактуси і сукуленти», «Лікарські рослини», «Наші домашні улюбленці», «Різноманітні експонати тварин та птахів».

Всього в області оздоровлено 752 вихованці, що становить 93,5% від загальної кількості юннатів. У тому числі 91 дитина пільгових категорій, з них: дітей учасників ООС — 4, дітей з інвалідністю — 5, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 15, талановитих і обдарованих — 67.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 3;
- в профільних таборах — 75;
- охоплено екскурсіями, походами — 1637.

Львівська область

Літо — час розваг, свободи у виборі занять, зняття напруги, що накопичилася за рік, це період відпочинку, вільного спілкування дітей.

Цікаво і змістовно провели своє дозвілля вихованці КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» в літній школі «Дивосвіт», яка працювала у червні цього року на базі закладу. Для слухачів школи були проведені заняття-тренінги, вікторини, квести, конкурси малюнків та світлин; майстер-класи з розмальовування яворівської забавки, виготовлення квітів із гофрованого паперу та квіткових композицій, ляльки-мотанки, бісероплетіння і витинанки, рухливі ігри на свіжому повітрі.

Під час занять юннати переглядали та обговорювали відеофільми на природничу тематику, проводили цікаві дослідження із визначення якості води.

Практичні заняття проходили в навчальних лабораторіях декоративного птахівництва, гідробіології та акватераріумістики, в лабораторії рослинництва захищеного ґрунту, на навчально-дослідній земельній ділянці ЛОЦЕНТУМ. Свої знання про тваринний світ діти поглиблювали знайомлячись з експонатами постійно діючої еколого-освітньої виставки «Планета ЗОО» закладу, а знання про рослинний світ — під час навчально-пізнавальної екскурсії Стрийським парком.

Випробували себе діти і в акторській майстерності, долучившись до театралізованого дійства за мотивами казки «Ріпка».

Гармонійно поєднували пізнавально-екологічну діяльність з активним відпочинком вихованці гуртка «Флористика та фітодизайн інтер'єру» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» при Старицькому закладі ЗСО І-ІІІ ст. імені Юрія Костіва Новояворівської міської ради (керівник Ірина Валах). Юннати досліджували місцевість, через яку протікає річка Терешка (населені пункти, рельєф, корисні копалини, рослинні угруповання, до якого водного басейну річка належить тощо), визначали гідрологічні та морфологічні параметри, гідрохімічні та гідробіологічні характеристики річки; значення водної артерії для господарської діяльності людини; джерела забруднення, засмічування, замулення річки.

Крім цього вихованці гуртка проводили пошуково-краєзнавчі роботи: збирали прислів'я, приказки, вислови про річки; легенди, народні перекази щодо походження назви місцевої річки Терешка та її приток, струмків. Узагальнені результати проведених досліджень подали на обласний конкурс «Малі річки Львівщини».

Юннати проводили практичну та просвітницьку природоохоронну роботу. Організували акцію «Чистий берег», прибравши прибережну смугу р. Терешка, виготовили та розповсюдили серед місцевого населення агітаційні листівки щодо збереження чистого довкілля.

З нагоди 25-ої річниці Конституції України вихованці гуртків «Юні лісівники» та «Природа рідного краю» КЗ ЛОР «ЛОЦЕНТУМ» при філії Бірченської ЗОШ І-ІІ ступеня опорного Великолюбінського ЗСО І-ІІІ ступеня (кер. гуртків Васирина Семенюк) здійснили сходження на гору Маківка. Вони відвідали Меморіальний військовий цвинтар Українських січових стрільців, де похоронені герої, які полягли у квітні-травні 1915 року під час першої світової війни у битві з військами Царської Росії на г. Маківка.

Василина Дмитрівна зробила короткий екскурс в історію Українського Стрілецтва часів першої світової війни. Вихованці запалили свічку пам'яті та молилися за душі всіх борців за волю України. Після виконання гімну Січових стрільців «Ой у лузі червона калина» дзвінко лунало: Слава Україні! Героям Слава! До участі в заході долучилися і батьки юннатів.

Робота із школярами на Стрийській міській станції юних натуралістів не завершується із закінченням навчального року. Під час літніх канікул педагоги залучали до участі у походах, експедиціях, екскурсіях, масових заходах не тільки вихованці закладу, а й дітей, які ще не визначились із напрямом своїх інтересів.

Юннати станції побували на екскурсіях у Меденицькому зоопарку «Лімпопо», у Моршині («Цілющі води Прикарпаття»), в с. Нагуєвичі («стежинами Івана Франка»), в с. Розгірче («Знайомство з скельним монастирем»), в НПП «Сколівські Бескиди», пройшлися екологічною стежкою «Водоспад на річці Кам'янка». Захоплюючими були екскурсії на равликову ферму в селі Солонка та бананову ферму в селі Липники Львівського району. Надовго запам'ятаються юннатам одноденні піші походи у Лататницький ліс та у ліс поблизу с. Стрілків Стрийського району.

Побували школярі і на екскурсіях у музеї-садибі родини Бандерів, кімнаті-музеї Остапа та Нестора Нижанківських, кімнаті-музеї Ольги Бачинської, краєзнавчому музеї, музеї бджільництва, відвідали Меморіальний комплекс «Борцям за волю України» у м. Стрию.

Співпрацюючи із закладами загальної середньої освіти м. Стрия, педагоги станції юних натуралістів для учасників шкільних таборів провели цікаві та змістовні екскурсії територією закладу. Діти дізнались багато цікавого про рослинний світ, ознайомилися з історією СЮН, роботою гуртків.

Організуючи роботу з дітьми педагогічні працівники СЮН проводили конкурси, ігри, свята, майстер – класи, змагання тощо. Цікаво проходили майстер – класи з виготовлення травомотанки «Солом'яний заєць» та «Сова», які діти залишили собі як пам'ятку про веселий літній відпочинок на СЮН. Керівники гуртків долучилися до відзначення Дня сім'ї. Для вихованців та їх батьків вони організували і провели інтелектуальні ігри та сімейні змагання на свіжому повітрі.

Талановиті та обдаровані діти, переможці обласних та Всеукраїнських конкурсів еколого-натуралістичного напрямку, отримали путівки у табір відпочинку «Зірниця» м. Моршин.

З 01.06.2021 до 22.06.2021 на базі Червоноградського ЦЕНТУМу працював табір з денним перебуванням «ЕКО- ЛІТО- 21». Учасниками табору були переможці міських, обласних екологічних конкурсів, діти- сироти, діти з інвалідністю, діти учасників АТО, діти з багатодітних та малозабезпечених сімей. Для них були проведені навчальні тренінги, майстер-класи, конкурс «Кожний має свій ЕКО-талант», брейн-ринги «Стоп булінгу серед дітей», «Вивчай та досліджуй природу», «Вчись подорожувати», «З любов'ю до тваринного світу», «Я і мій домашній улюбленець».

Учасники табору побували у одноденному поході річкою Солокія, під час якого збирали лікарську сировину, рослини для виготовлення гербарію трав'янистих рослин.

Займались школярі і практичною природоохоронною роботою. Під час акції «Збережемо довкілля разом», приуроченої Всесвітньому дню навколишнього середовища, озеленили територію дитячої громадської організації НІКА (висадили кущі білого та фіолетового гібіскусу, майори, айстри, чорнобривці), провели для учасників організації майстер-клас з підготовки до туристичного походу.

Всього в області змістовним відпочинком і оздоровленням у поєднанні з виховними, пізнавальними еколого-натуралістичними заходами охоплено понад п'ятсот дітей.

Всього в області оздоровлено 704 вихованців, що становить 44,4% від загальної кількості юннатів. У тому числі 199 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 2, позбавлених батьківського піклування — 6, дітей учасників ООС — 28, дітей з інвалідністю — 10, з багатодітних та малозабезпечених

сімей — 70, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 15, талановитих і обдарованих — 68.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 5;
- в таборах денного перебування — 286;
- в профільних таборах — 180;
- охоплено екскурсіями, походами — 602.

Миколаївська область

Найкращий час для оздоровлення дітей — це літо. Літній період найблагодатніший для фізичного розвитку дітей. Саме влітку такі природні фактори, як сонце, повітря та вода найефективніше впливають на організм дітей та зміцнюють їхнє здоров'я.

Головною метою організації відпочинку та оздоровлення дітей еколого-натуралістичних центрів в Миколаївській області, а саме Обласному еколого-натуралістичному центрі, Первомайської міської станції юних натуралістів, Миколаївської міської станції юних натуралістів у 2021 році було забезпечення повноцінного оздоровлення та відпочинку дітей, створення належних умов для освітньої, культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи. Оздоровлення та відпочинок дітей організовано та проведено за планами заходів щодо організації відпочинку та оздоровлення дитячого контингенту з урахуванням вимог законодавчих та локальних актів.

З метою забезпечення організованого дозвілля школярів у період літніх канікул працювали пришкільні та мовні табори з денним перебуванням на базі закладів загальної середньої освіти Миколаївської області на дітей чекали веселий, корисний відпочинок, змістовні, цікаві екскурсії, спортивні ігри та змагання, яскраві враження та гарний настрій!

Відпочинок і оздоровлення юннатів Миколаївщини проводились у поєднанні з навчальною практикою, екскурсіями та експедиціями з влаштуванням еколого-натуралістичних виставок, проведенням конкурсів, вікторин, майстер-класів, походів.

Вихованці гуртків були залучені до участі у Всеукраїнських зборах, експедиціях, фестивалях, форумах:

- Всеукраїнському зборі лідерів дитячого екологічного парламенту (05.07-08.07.2021р);
- Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців (29.06-02.07.2021р);
- Всеукраїнському фестивалі патріотичних дій (12.07 – 15.07.2019р);

Протягом літа 2021 року різними видами відпочинку та оздоровлення охоплено 189 дитини, що складає 19 % від загальної кількості дітей СЮН міста Первомайська.

Організуюючи оздоровлення і відпочинок дітей педагогічний колектив намагався планувати і будувати свою роботу відповідно до екологічного профілю, щоб кожна дитина знайшла собі справу по душі, відчула себе сильною, творчою особистістю, збагатилася духовно і почувала себе комфортно.

Тому на літо 2021 року було розроблено план роботи, що передбачав змістовну роботу за напрямком діяльності СЮН.

Керівники гуртків використовували усі можливості природного середовища. Були проведені такі заходи: свято до Дня захисту дітей, екологічний турнір «Подорожуємо сторінками Червоної книги», виставка малюнків «Краса рідної природи», спортивна розвага «Пригоди лісовика-мандрівника», фестиваль кольорових фарб «Стіна миру і добра», ігрове дозвілля «Народні ігри», «Шукаємо таланти»; свято Івана Купала; екскурсії на аеродром «7 небо», до пожежної частини, на швейну фабрику, «Поні парку»; масовий захід «Містер і місіс літа»; квести: «Пам'ятні місця рідного міста», «Пошук скарбів», «Ми – за здоровий спосіб життя».

Педагогічним колективом Миколаївської міської станції юних натуралістів впродовж літа було проведено тематичні тижні:

- Тиждень веселих розваг: «Ми - веселі жартівники», «День мильних бульбашок», «День клоунади», «День ігор з водою, піском, вітром», «День сміху».
- Тиждень спілкування з природою: «День берізки», «День тварин», «День птахів», «У саду чи на городі», «День захисника природи».

Під час літніх канікул всі гуртки та відділи міськСЮН пов'язували свою роботу з оздоровчою програмою, в яку входили такі заходи:

- Фіточайні:
 - «Будь здоров!» (рухливо-розважальна програма);
 - «Рослинка-вітамінка» (пригощання вихованців гуртків та дітей шкільних таборів міста запашним фіточаєм з трав зібраних на навчально-дослідній ділянці міськСЮН);
- Екскурсії до музею побуту українського народу в міськСЮН – охоплено 427 дітей.

Оздоровчі фізкультхвилинки та рухливі ігри, спортивні програми на свіжому повітрі:

- «Юннатівські розваги»;
- «Країна щасливих мрій»;
- «Найспритніші, найсильніші»;
- у дендрарії та Зеленому класі;
- на «Стежці здоров'я» міськСЮН – (всього охоплено 276 дітей);

Скільки люди пам'ятають себе - щось владно кликало людину в дорогу, щоб бути здоровим і пригорнутися до природи. Туристична фірма «Хан-Тенгри» організувала природничо-пізнавальну школу та розробила еколого-природничу програму «Екостежка». «Екостежка» - це дитяча природознавчо-пізнавальна програма, яка спрямована на всебічне виховання і навчання дитини як вільної духовної особистості, яка активно і творчо бере участь в соціальному житті. Програма також вчить кожного, що вступив на туристичну стежку людину бути в гармонії з природою і сприймати збиток їй як свою особисту біль. А також займається реабілітацією дітей від міської нудьги і депресії. Місце проведення програми – Приінгульський ландшафтний парк. Велика за площею територія, вихід до піщаного берега водойми, бесідки. Поруч розташований Свято-Михайлівський храм, у пішій доступності мальовничі природні території. Вражаючі світанки та заходи сонця над Софіївським водосховищем. Програма розрахована на 7 днів.

В програмі: Радіальний похід «Ти і природа», екологічна квест-гра «Кожне сміття має свій дім». Екскурсія територією РПЛ «Приінгульський», . Охорона природи, як необхідна умова збереження навколишнього середовища, командні ігри, тренінги. Квест на виживання «Робінзон», екологічна акція з прибирання території парку. Основи надання першої допомоги «Цілитель». Лекція «Охорона джерел. Для чого потрібна екостежка в національних парках». Подолання перешкод природи з використанням техніки (проходження у мотузковому парку). Похід вздовж каньйону і спадщини минулих століть. Вихованці гуртків ОЕНЦУМ з задоволенням брали участь в реалізації цієї програми.

Керівники гуртків Обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді під час літнього періоду впроваджували у свою роботу різноманітні форми та методи роботи: еко-проекти, еко-квести, флеш-моби, тренінги, майстер-класи, ігри, вікторини, екскурсії, походи, зоологічні всеобучі та ін.

Також вихованці гуртків ОЕНЦУМ проводили фенологічні спостереження на навчально-дослідній ділянці, доглядали за рослинами. Значна увага приділялась заготівлі лікарських рослин та трав. Знайомились з правилами заготівлі та зберігання рослин. Ділились цікавими рецептами приготування чаїв та салатів. Вивчали рідкісні рослини краю, залучались до практичної природоохоронної роботи з облаштуванням берегів річок Інгул та Південний Буг, джерел.

Вихованці гуртка «Паросток» ОЕНЦУМ при Кривобалківському ЗЗСО брали участь екологічній експедиції до Бондаревських джерел, яким надано статус «заповідної зони» місцевого значення, вони отримали можливість дослідити рідкісні та зникаючі рослини, Червонокнижні рослини. Під керівництвом керівника гуртка Вербицької З.В., здобувачі освіти досліджували зміни в видовому складі рослинного світу території Бондаревських джерел. За результатами досліджень вихованці гуртка мали змогу брати участь в

конкурсах: «Корисні переселенці», «Малі річки моєї батьківщини», «На кращу екологічну стежку», «День рослин», «На кращу творчу роботу за результатами експедицій, польових практик, екологічних походів «Моя мала Батьківщина», «День юного натураліста», «Тварина року», «В об'єктиві натураліста». Ці дні були неймовірно насиченими: цікаві історії, приємне спілкування, нові знання, приготування туристської каші, рухливі ігри.

Розширенню діапазону інтересів дітей, фізичного та духовного оздоровлення сприяло різноманітне дозвілля юннатів. Що може бути краще полум'я багаття, чистого повітря, кола друзів та пісні під гітару? Саме так провели один із наймасовіших видів активного відпочинку населення одноденний похід, метою якого було спілкування з природою, знайомство з життям та побутом свого регіону, краю. Такі походи проводяться також із тренувальною метою під час підготовки до складних туристичних подорожей та змагань. Такий дводенний похід провели вихованці гуртка «Юннат» (керівник Андрейчев С.О.) та юні туристи (керівник Пащенко О.М.) з Ковалівського ЗЗСО, до них приєднались юні лісники та туристи з Шостаківського ЗЗСО (керівник Кононіченко Л.В.). Андріївське лісництво з радістю прийняло юних любителів природи. Всім відомо, що найкращим скарбом для людини є здоров'я, а кращим другом здоров'я був і залишається спорт. Важливість і популярність спорту цілком виправдана. Адже спорт, це не тільки самореалізація і дисципліна, здоров'я і молодість, елемент культури і стиль життя – це саме життя, рух вперед. Керівники гуртків організували дітям веселі естафети та квести, командні змагання: турнір з тенісу «Гарячий пінг-понг», змагання з волейболу, турнір з шашок. Гарний настрій та позитивні емоції залишилися у всіх учасників походу. Керівники гуртків організували активний відпочинок, який має велике значення для відпочинку та збереження і зміцнення здоров'я підлітків, постійне спілкування з природою, свіже повітря, гори, сонце допомагають людині зміцнити здоров'я і подолати хвороби. Свіже повітря містить достатню для організму кількість кисню, тому сприяє бадьорому, активному настрою, високій працездатності. Це один із видів відпочинку людини, так їй необхідного для збереження і зміцнення здоров'я.

Юні екологи, вихованці гуртка «Гіпаніс» (керівник Задвірний О.П.) та вихованці гуртка «Юні рослинники» (керівник Кондратьєва Л.М.), на базі Трихатського ЗЗСО провели одноденний екологічний похід де познайомились з рідкісними видами вищих рослин Миколаївського району та їх охороною. Поряд з дослідницькою роботою вихованці гуртка чудово провели час – брали участь в рухливих іграх, готували кашу на трав'яний чай на вогнищі.

Для вихованців гуртків ОЕНЦУМ були проведенні майстер-клас догляд за тваринами живого куточку.

Організовано екскурсійну поїздку до біосферного заповідника Асканія-Нова»: для екскурсантів була організована еколога просвітницька екскурсія «Перлина в степу» (зоопарк, дендропарк), екскурсанти знайомляться з історією створення зрошуваного парку у посушливому безводному степу. Зараз в асканійському зоопарку можна зустріти переселенців з Африки та Австралії, Північної та Південної Америки, з Центральної Азії та Далекого Сходу, навіть з

Арктики. Колекція зоопарку "Асканія-Нова" представлена 41 видом ссавців, 3 видами безкілевих і 81 видом кілегрудих птахів, які утримуються напіввільно великими групами.

За результатами конкурсу «День рослин» оформлено виставки дитячої творчості: «Флористична картина», «Рослинний орнамент», «Ця дивовижна квітка» (краще фото), «Ботанічна ілюстрація», «Цей цікавий світ рослин» (науково-художній твір), «Ботанічний кросворд».

Кожен літній день приносив безліч нових вражень і позитивних емоцій та був сповнений новими заняттями та цікавими справами.

Всього в області оздоровлено 1470 вихованців, що становить 51,6% від загальної кількості юннатів. У тому числі 907 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 15, позбавлених батьківського піклування — 20, дітей учасників ООС — 8, дітей з інвалідністю — 20, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 433, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 8, талановитих і обдарованих — 403.

Оздоровлено юннатів:

- в профільних таборах — 16;
- охоплено екскурсіями, походами — 1020.

Одеська область

Протягом літніх канікул гуртківці КЗ "Березівський міський ЦДЮТ" відвідували екскурсії в міський парк, на екологічну стежину в урочище "Березівка", в долину річки Тартакай та Тилігул. Під час канікул була організована робота відеозалу, де вихованці мали змогу переглянути навчальні відеофільми з природоохоронної тематики, конкурси малюнків "За чисте довкілля", "Збережемо Землю", "Синиця чубата — птах 2021 року", квести "Подорож у природу", конкурс доробок з природного матеріалу "Лісові фантазії", вікторини "Тварини-рекордсмени" та ін.

Найважливішим питанням під час літнього оздоровлення дітей еколого-натуралістичний відділу Центру дитячої та юнацької творчості Куяльницької ОТГ Подільського району було охорона життя та здоров'я вихованців. Керівники гуртків відділу центру дитячої та юнацької творчості проводили інструктажі з ТБ, бесіди під час екскурсій в природу, ігри, спортивні змагання, тощо. Проводились заходи, які сприяють фізичному, творчому, духовному та інтелектуальному розвитку дітей: ігри та конкурси на свіжому повітрі, «Свято українського віночка», різноманітні екскурсії.

Протягом літнього періоду 2021р. робота Центру дитячої та юнацької творчості Подільської міської ради була організована так, щоб у кожного гуртківця напрацьовувалась екологічна компетенція. В ході літнього відпочинку з гуртківцями проведено: екологічну гру-лото «Знавці рідної природи»; майстерню Лісовичка; вікторини: «Знавці лікарських рослин», «Природа Подільщини», «Запитай у природи», «Вітамінне літо»; свято «Природу треба берегти!». З метою організації активного відпочинку, задоволення інтересів і

зміцнення здоров'я вихованців, залучали їх до дослідницької роботи, спостереження за природою проводились екскурсії до міських парків, до «екологічної стежини», заняття на природі.

У літній період в ЦЕНТУМ м. Чорноморськ працював табір з денним перебуванням «Апельсин». У цьому році тема табірної зміни “На зеленій хвилі”. Програму розробили з урахуванням екологічного профілю закладу. До програми увійшли такі заходи: дослідно-експериментальні, профорієнтаційні, розважальні, оздоровчі. У дослідно-експериментальному блоці діти навчилися проводити досліди, експерименти з об'єктами живої та неживої природи, придбали навички проведення методик польових, фенологічних досліджень, навчилися вести щоденники спостережень та працювати з мікроскопами, біноклем, хімічними реактивами, інвентарем тощо. Також були проведені практичні заняття з ботаніки, квітникарства. Проведені експерименти з хімії та біохімії. У профорієнтаційному блоці дітям була представлена можливість знайомитися з професіями пов'язаними з еколого-біологічним напрямом. Це професії ветеринарного лікаря, біолога, орнітолога. Завдяки знайомству з представниками цих професій та практичним майстер-класам, які вони проводили, діти познайомились з особливостями та цікавими моментами професій. Працювала радіошкола “Юні екологи”. Вихованці табору записали шість випусків передач про Чорне море, його історію, мешканців та загальні правила поведінки на морі. Ці записи передали до рятувальної служби центрального пляжу міста. Представники цієї служби включали запис радіошколи протягом всього туристичного сезону. Вихованці гуртків брали участь у туристичних зборах, походах, екскурсіях та у навчально-польовій практиці.

Дитячий заклад відпочинку «Еколог» Южненської міської є відпочинково-оздоровчим науково-дослідницьким табором, в якому з 01.06. по 18.06. 2021р. (14 робочих днів) відпочило 25 учнів. Тематика досліджень, бесід, завдань та диспутів у таборі сприяла пропаганді здорового способу життя, розвивала у дітей творчі здібності, давала можливість опанувати корисними навичками та взяти участь у краєзнавчій та екологічній науково-дослідницькій роботі. Результатом роботи став захист двох великих проектів по охороні навколишнього середовища та дизайну квітників. Крім того, учні розробили ігрове лото та конкурс відповідної тематики для молодшого віку. Щодня з вихованцями закладу здійснювались прогулянки, екскурсії, конкурси (на кращий віночок) та ін.

Протягом літнього періоду 2021 року у Центрі дитячої та юнацької творчості «Промінь» Малиновського району м. Одеси проводилася робота по оздоровленню дітей на базі шкільних оздоровчих таборів у ОЗОШ №18, №60, №103, №120. Вихованці вчилися працювати на присадибній ділянці, годувати та доглядати за свійськими та екзотичними тваринами живого куточку, брали участь у заготовці сухих кормів для тварин на зимовий період та лікарські рослини, складали гербарії. Провели вихід до парку ім. Савицького по екологічній стежині з метою ознайомлення з видовим складом тварин, рослин парку та провели акцію «Чистий парк». З 1 по 18 червня на базі ЕНВ були

проведені екскурсії до куточку живої природи ЦДЮТ «Промінь», які відвідували 6 закладів освіти району – понад 150 чоловік. 16 червня було проведено свято «Мій улюбленець», на якому діти проводили презентації своїх домашніх улюбленців на подіумному показі. 7 липня – на свято «Івана Купала»-ознайомлення з українськими обрядами зеленого свята. Проведені екскурсії до «Океанаріуму»; на схили Чорного моря (пляж Ланжерон); до Ботанічного саду. 28 липня відбулась виставка «Чарівні прикраси літа» де діти виготовляли поробки з природних матеріалів; 12 серпня – виставка «Квіткова галерея» на присадибній ділянці Центру «Промінь». 19 серпня проведена екологічна гра «Мурашині перегони»

Комунальний позашкільний навчальний заклад «Одеський еколого-натуралістичний центр «Афаліна» в літній період 2021 року проводив виїзні ботанічні та орнітологічні екскурсії і квести з майстер-класами по бісероплетінню для вихованців гуртків, які оздоровлювалися в пришкільних таборах денного перебування на територію Одеського Ботанічного саду, Куяльницького лиману, узбережжя Чорного моря та в Заказнику місцевого значення «Лузанівський ліс». У заходах взяли участь 535 юннатів – учнів загальноосвітніх закладів Суворовського району.

З 07 червня по 25 червня 2021 року у Болградській територіальній громаді організовано роботу 8 таборів з денним перебуванням дітей на базі ЗЗСО. У таборах проведено тематичні дні: Дні здоров'я, Дні України, Дні талантів, Дні природи, Дні безпеки, Дні захисту дітей, Дні іноземних мов, Дні ГО, Дні спорту.

Овідіопольським Будинком дитячої та юнацької творчості під час літніх канікул проведені такі еколого-натуралістичні заходи: виготовлення скульптур з піску «Замок моєї мрії», відпочинок на березі Дністровського лиману, екскурсії в природу «Бережи природу як умову власного життя і здоров'я» та «Пізнай світ природи як джерело краси, здоров'я, творчого натхнення» до Дня охорони навколишнього середовища, гра-квест «Екологія і ми», день мандрівки екологічною стежкою: «Природа лікує» (збір лікарських рослин), виставка робіт з природного матеріалу «Герої чарівних казок», конкурс «Квіти українського віночка, екологічний рейд «Охорона природи – поклик душі», день квітів, подорож до зоопарку, тематичні бесіди.

Колективом Будинку дитячої та юнацької творчості Окнянського району прикладається максимум зусиль для того, щоб створити умови для забезпечення оздоровлення, збереження життя дітей та подальшого формування їхньої життєвої компетентності. Літо розпочалося святом відкриття літнього оздоровчого табору «Зелена школа». Табір працював протягом 14 днів з 28.05 по 12.06.2021 року. Під час зміни проведено екскурсію в природу з метою ознайомлення з водоймами рідного краю, проведено 3 майстер-класи, конкурс малюнку на асфальті, працював фітобар-презентація «Трави-цілителі», діти віртуально подорожували «Стежинами здорового харчування», відвідали екскурсію до урочища Рощі «На навчання до дідуся-лісовичка». Було проведено виховну годину «Безпечний відпочинок. Правила поведінки на природі» з майстер-класом «Паперові капелюшки – захист від сонця».

Протягом літнього відпочинку наші талановиті вихованці відвідали ТОВ «Курортне об'єднання» «Сонячний берег» в смт. Сергіївка. 15 серпня для вихованців Будинку дитячої та юнацької творчості було організовано подорож до міста Одеса де відвідали Одеський Національний академічний театр опери та балету, дельфінарій «Немо» та Одеський державний цирк з льодовим шоу.

Всього в області оздоровлено 3652 вихованців, що становить 76,6% від загальної кількості юннатів. У тому числі 1624 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 29, позбавлених батьківського піклування — 28, дітей учасників ООС — 36, дітей з інвалідністю — 27, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 1, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 704, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 7, талановитих і обдарованих — 792.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 39;
- в таборах денного перебування — 2056;
- в профільних таборах — 9;
- в таборах праці і відпочинку — 29;
- охоплено екскурсіями, походами — 2940.

Полтавська область

Одним із завдань Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру та закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного спрямування області є реалізація права кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб дітей, створення належних умов для освітньої, культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з дітьми під час літніх канікул.

Головними принципами забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей є використання природного середовища (річок, озер, лісу), увага до вікових, психологічних особливостей, використання засобів загартування, підвищення їх фізичного, духовного та інтелектуального розвитку.

За оздоровчий період в області проведено 109 екскурсій в природу та з метою вивчення агроценозів. Загалом було охоплено 2700 дітей. Юннати брали участь у різних екологічних акціях, експедиціях, конкурсах, доглядали за тваринами в куточках живої природи, працювали на навчально-дослідних земельних ділянках, вели спостереження, дослідження, заготовляли лікарську сировину.

Протягом оздоровчого періоду були використані різні форми оздоровчо-пізнавальних заходів.

Головною метою діяльності під час оздоровлення дітей є поглиблення та закріплення знань, умінь і навичок, одержаних під час вивчення дисциплін природничого циклу. Вирішенню цих завдань допомагає польова практика, яка є невід'ємною частиною освітнього процесу в очно-заочній біологічній школі.

Вона сприяє ґрунтовному закріпленню набутих знань у ході оволодіння теоретичним матеріалом.

Найбільш ефективним засобом застосування нових методик екологічного виховання та навчання сучасної людини є залучення учнів до наукових експедицій з комплексного вивчення природи.

Під час екологічних експедицій юннати отримують уявлення про різноманітні види рослин і тварин, про явища та взаємозв'язок компонентів живої природи, здобувають навички поведінки в ній та методики досліджень (метеорологічних, екологічних, флористичних, етнографічних).

З 05 липня до 24 липня 2021 року для 30 юних науковців Полтавської області Полтавським обласним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді було організовано обласну науково-дослідницьку експедицію на базі геологічної пам'ятки природи «Бутова гора» у Шишацькому районі, основним завданням якої було вивчення та охорона рослинного і тваринного світу, формування у слухачів навичок наукових досліджень біологічних об'єктів у природі. Заняття під час експедиції проводили викладачі Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Полтавського національного технічного університету імені Ю. Кондратюка. В програмі було передбачено не лише навчальну діяльність слухачів, але й оздоровчу, спортивну, культурно-масову роботу.

З 28 липня до 06 серпня 2021 року для 15 юних науковців було організовано та проведено обласну екологічну експедицію „Чиста хвиля–2021”, яка була започаткована Полтавським обласним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді більше двадцяти років тому. Це одна з нетрадиційних та найцікавіших форм роботи з обдарованою учнівською молоддю. До участі в експедиції залучили найактивніших слухачів обласної очно-заочної біологічної школи та учнів-членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України.

Під час експедиції учасники обстежили акваторію річки Ворскла та мали можливість дослідити флору та фауну прилеглих територій.

Залучення учнівської молоді до наукових експедицій – це ефективний метод упровадження екологічного виховання.

Структурним підрозділом Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді є дитячий заклад оздоровлення та відпочинку „Обласний дитячо-юнацький оздоровчий табір „Еколог” у селі Міські Млини Зіньківського району.

Протягом 4 змін у таборі оздоровлено 423 дитини з 53 об'єднаних територіальних громад. Серед відпочиваючих були вихованці гуртків еколого-натуралістичного спрямування, переможці предметних олімпіад, юні дослідники МАН, переможці та призери всеукраїнських, обласних, районних конкурсів різного спрямування, відмінники навчання.

Діти в таборі були забезпечені 5-разовим харчуванням, мали змогу кожного дня споживати свіжі овочі, фрукти, солодоці та десерти.

Матеріально-технічна база табору відповідає сучасним стандартам: затишні спальні та їдальня, спортзал, ігрові та спортивні майданчики, професійна

апаратура для проведення дискотек, комп'ютери, кондиціонери, велосипеди, автобус для здійснення екскурсій.

Окрім відпочинку в таборі діти мали змогу займатися науково-дослідницькою діяльністю. З цією метою науковцями Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка було розроблено 2 маршрути екологічної стежки „Табірний” та „Ворсклянський”, які використовуються для екскурсійної діяльності та науково-дослідницької роботи.

Однією з найпоширеніших форм оздоровлення та відпочинку є табори з денним перебуванням. Метою таких таборів було оздоровлення і відпочинок дітей у поєднанні з еколого-натуралістичною роботою, задоволення інтересів відповідно до індивідуальних потреб дітей шкільного віку.

При 5 еколого-натуралістичних центрах і районних станціях юннатів через карантинні обмеження не мали змогу в повній мірі працювати табори з денним перебуванням, але попри це було організовано виховні, фізкультурно-спортивні та екскурсійні заходи. Цими заходами було охоплено 649 дітей.

Всього в області оздоровлено 708 вихованців, що становить 17,3% від загальної кількості юннатів. У тому числі 365 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 1, позбавлених батьківського піклування — 11, дітей учасників ООС — 22, дітей з інвалідністю — 4, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 65, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 2, талановитих і обдарованих — 260.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 423;
- в таборах денного перебування — 10;
- охоплено екскурсіями, походами — 2700.

Рівненська область

З метою повноцінного навчання і відпочинку учнівської молоді, розвитку їх творчих здібностей, удосконалення умінь і навичок з певних профілів діяльності, проведення природоохоронної та краєзнавчої роботи, оздоровлення, організації дозвілєвої діяльності учнівської молоді Рівненської області педагогічним колективом комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради з 24 травня по 18 червня 2021 року проведено навчально-пізнавальну екскурсійну програму «Світ дивовижної природи». У програмі взяли участь більше 1300 учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти міста Рівного та 11 об'єднаних територіальних громад Рівненської області. В рамках заходу проведено майстер-класи: «Сувенірна майстерня», «Флористика», «Паперопластика», на яких діти власноруч виготовили подарунки власними руками на згадку про Станцію. Учні мандрували екологічною стежкою, дізнались багато цікавої інформації про тваринний світ різних континентів у живому куточку, ознайомились із предметами старовини та традиціями українців у світлиці «Берегиня», дізнались про особливості вирощування рослин у овочевій та квітковій теплицях, на навчально-дослідній земельній ділянці, відвідали куточок

екзотичних рослин, дендропарк, сад пахоців, колекційну ділянку лікарських рослин, милувались колекцією однорічників та багаторічників, які прикрашають територію Станції. Відвідувачі спостерігали за бджолами на пасіці, дізнались про особливості професії пасічника. В рамках екскурсійної програми пройшли заходи присвячені Всесвітньому дню захисту дітей, одним з яких був челендж, під час якого діти випустили в небо білих голубів – символ миру, єдності та духовної чистоти.

З метою оздоровлення та підвищення екологічної свідомості учнівської молоді, покращення психоемоційного стану вихованців й поглиблення знань про природу рідного краю, саморозвитку та спілкування на лоні природи, проведення заходів неформальної освіти з 15 по 18 червня 2021 проведено навчально-пізнавальні заходи в реабілітаційно-оздоровчому еко-кемпінгу «Енергія життя», діяльність якого започатковано на території комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради у наметовому містечку. Система діяльності еко-кемпінгу базувалась на самоврядуванні гуртківців у тісній співпраці з керівниками-організаторами. Програму заходів та меню харчування складали вихованці разом з керівниками, враховуючи оздоровчий комплекс харчування з використанням хліба на бездріжджовій заквасці, споживання вітамінних фіточаїв без цукру з додаванням меду та використовували екологічно чисті продукти. Особливістю форми організації дозвілля в еко-кемпінгу «Енергія життя» стала – активна навчально-пізнавальна діяльність через залучення дітей до тренінгового навчання за допомогою практикумів на природі. В рамках програми еко-кемпінгу вихованці гуртків «Екосвіт» та «Юні акваріумісти» Станції юних натуралістів разом з керівниками ШЕХТЕР Лілією, СЕРГІЄНКОМ Дмитром, СТЬОБОЛОВИМ Євгеном навчилися облаштовувати наметове містечко в природних умовах, готувати їжу на багатті, організовувати навчально-оздоровчі заходи. Під час майстерок «Секрети туриста», «Туристична кухня» проведено низку практичних занять школи виживання в природі. Євген СТЬОБОЛОВ провів майстерку «Приготування плову на багатті», розповів про історію виникнення та корисні властивості страви. Діти мали можливість контактено спілкуватися з тваринами в Станційному живому куточку, годували та прибирали за тваринами. Дмитро СЕРГІЄНКО розповів цікаві факти догляду за акваріумними рибами, жабами, еублефаром плямистим, червоновухими та сухопутною черепахами, сіналойською королівською змією. Для учасників кемпінгу Дмитром СЕРГІЄНКО та Лілією ШЕХТЕР організовано еколого-краєзнавчий похід до парку історичної реконструкції часів Давньої Русі – городище Оствиця, що знаходиться у місті Рівне на лівому березі озера Басів Кут. Юні натуралісти довідались про історію Басівкутського городища – пам'ятку археології національного значення періоду Київської Русі IX-XIII століття, що розміщується на території колишнього села Басів Кут, на західному березі Басівкутського водосховища (лівий берег річки Устя). Діти дізнались, що серед знахідок є гончарний посуд, залізні знаряддя праці, сільськогосподарські знаряддя, побутові вироби, прикраси, зброя та предмети спорядження верхового коня. Юрій ОЙЦЮСЬ – керівник «Спілки велосипедистів міста Рівного»,

відомий громадський активіст нашого міста, розповів учасникам подорожі про поселення древніх слов'ян на березі Басового Кута, особливості ведення будівництва у прадавні часи, продемонстрував предмети ужитку, пічки з глини, лави зі зрубу, познайомив з історією стародавніх човнів вікінгів, варязького дракару, які виготовили Рівненські умільці. Під час подорожі до озера Басів Кут юні дослідники природи спостерігали за водоплавними птахами – качками-крижнями, чайками, черепахою прісноводною, ропухою очеретяною, яка занесена до Червоної книги України, вивчали рослинний світ прибережної смуги водойми. Мандруючи екологічною стежкою «Ліки з Божої аптеки» разом з Лілією ШЕХТЕР вивчали види лікарських рослин, які можна зустріти на території Станції та її околицях, заготовляли лікарську сировину, зібравши шавлію, парило, лаванду, монарду, різновидності м'яти, листя берези, дуба, подорожника, суниці, довідались про їх лікувальні властивості. Визначили отруйну рослину та її небезпеку для здоров'я людини – борщівник. Довідались про корисні властивості чистотіла, змієголовника, які також є отруйними, але їх використовують в лікувальних цілях за певними рецептами. Руслана ПОДДУБНЯК розповіла цікаві факти про кінологічну науку та продемонструвала на практиці елементи дресирування німецької вівчарки. Дмитро СЕРГІЄНКО провів майстер-клас «Чарівна мотузка», на якому навчив дітей власноруч виготовляти браслети та брелоки з сутажу та паракорду. Юннати-активісти проводили ігри, конкурси, вікторини, рухливі ігри для учасників еко-кемпінгу. Незабутніми для дітей стали вечірні співанки у супроводі гітари «У родинному колі», до яких долучалися й батьки вихованців. Упродовж усіх етапів перебування в кемпінгу вихованці проводили фото пленери природних та рукотворних ландшафтів, тваринного та рослинного світу рідного краю, проводили відеозйомку об'єктів природи. У дружній теплій атмосфері, насиченій чудовими спогадами про перебування в реабілітаційно-оздоровчому еко-кемпінгу «Енергія життя» пройшла творча програма «Коли всі разом», на якій вихованці обмінювалися враженнями та склали план майбутньої подорожі.

Відбулась десята ювілейна експедиція «ЮНЕКО». Учасники традиційно мешкали у наметовому таборі, який розташувався на березі Білого озера (Рівненський природний заповідник, Білоозерське лісництво). У заході взяли участь 20 учнів з усіх чотирьох районів Рівненщини та вихованці гуртків ДЯЧУК Ольги, ДУЖУК Сніжани, ВЛАСЮК Інни. Діти разом з науковцями та педагогами вивчали особливості Поліського краю це під час радіальних походів. Учасники отримали польові щоденники, у яких окреслено перелік завдань. Це своєрідні путівники, в яких описана методика досліджень, міститься інформація про флору і фауну регіону. Вивчаючи природні об'єкти під час експедиції, учні набувають практичних навичок визначення видів рослин і тварин, вчать працювати з визначниками, аналізувати отриману інформацію. Участь у заході сприяє формуванню свідомого ставлення до природних ресурсів. Сподобались дітям тренінги, проведені Ольгою ДЯЧУК, практичним психологом комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради. Усі учасники заходу отримали Дипломи учасників та пам'ятні сувеніри.

Дослідники побували на екскурсії еколого-пізнавальною стежкою «Білоозерські бори», яка складається з семи зупинок, на унікальному болоті «Коза Березина», де вивчали умови зростання болотної рослинності. Екскурсію проводили Сніжана ДУЖУК, керівник гуртка «Фотонатуралісти» комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради і Людмила АРХИПЧУК, вчитель біології Рівненської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №20 Рівненської міської ради. Про рослинний світ Полісся дітям розповіла Інна ВЛАСЮК, методист комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради. Цікаво пройшла екскурсія до садиби Петра ЛЕБЕДЮКА, місцевого пасічника, який займається традиційним для Полісся колодковим бджільництвом. Бортник показав унікальні вулики, яким понад 300 років. Олександр ОМЕЛЬЧУК, керівник гуртка «Юні бджоларі» Станції юних натуралістів, розповів про біологію медоносною бджоли і особливості пасічництва на Рівненському Поліссі. Учні з захопленням слухали інформацію про розподіл обов'язків у бджолиній сім'ї і мали можливість порівняти вулики різних конструкцій.

З метою оздоровлення та підвищення екологічної свідомості учнівської молоді, покращення психоемоційного стану вихованців й поглиблення знань про природу рідного краю, саморозвитку та спілкування на лоні природи, проведення заходів неформальної освіти з 28 червня по 02 липня 2021 року організовано еколого-краєзнавчо-оздоровчий похід «Духовно-екологічна подорож» для гуртківців комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради до Шацького національного природного парку Шацького району Волинської області (озеро Світязь). Особливістю еколого-краєзнавчо-оздоровчого походу були поєднання адаптативно-реабілітаційно-оздоровчого комплексу водних процедур, походів з навчально-пізнавальними практикумами з вивчення біоценозів Шацького національного природного парку Шацького району Волинської області. Учасники базувалися на території наметового містечка «Незабудка» у с. Світязь Шацького району Волинської області на березі озера Світязь — найглибшого озера карстового походження в Україні і найбільшого на Шацькому поозер'ї (басейн р. Західний Буг), яке є природним об'єктом Шацького національного природного парку. В рамках екологічної подорожі вихованці гуртків «Екосвіт», «Майстерня духовності» та «Юні акваріумісти» Станції юних натуралістів разом з керівниками ШЕХТЕР Лілією, СЕРГІЄНКОМ Дмитром вивчали флору та фауну Шацького національного природного парку. Цікавим моментом стало спілкування з старожителькою села Світязь, яка розповіла про історію свого села, особливості проживання в умовах Полісся, ділилась секретами довголіття. В рамках походу діти навчилися облаштовувати наметове містечко в природних умовах, готувати здорову їжу на багатті, організовувати навчально-оздоровчі та розважальні заходи. Самостійно складала меню та брали участь у приготуванні їжі. Активна навчально-пізнавальна діяльність через участь дітей у тренінговому навчанні за допомогою практиків на природі адаптативно-реабілітаційного напрямку сформувала позитивну атмосферу в колективі, насичену любов'ю, взаєморозумінням, повагою один до одного. Корисними та життєво важливими

стали практикумами з медицини «Перша допомога при укусах комах, опіках», «Навчаємося в природі секретам виживання», «Розведення багатті під дощем». Учасники подорожі проводили ігри, конкурси, вікторини, рухливі ігри. Музично-терапевтичні вечірні співанки «Простір любові» під супровід гітар, ударних інструментів, виготовлених власноруч, до яких долучалися родини, які перебували на відпочинку в наметовому містечку по сусідству. Вихованці постійно проводили фотоплени об'єктів природи Шацького національного парку. СЕРГІЄНКОМ Дмитром проведено серію майстерок з виготовлення браслетів, брелоків, оздоблення туристичного посуду різними видами плетіння з сутажу та паракорду, що стало справжнім подарунком для кожного учасника походу. Завершенням походу стала творча програма «Коли всі разом», на якій вихованці обмінювалися враженнями, склали мюзикл «Світязь 2021» та підсумовували результати оздоровчо-пізнавальної програми духовно-екологічної подорожі. Під час походу діти не тільки оздоровилися морально, духовно та фізично, але й надихнулися бажанням скласти план майбутніх екомандрівок, готували програму для представлення Рівненської області на Дитячому екологічному парламенті у м. Києві.

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді з 05 по 08 липня ц.р. провів Всеукраїнський збір юних лідерів Дитячого екологічного парламенту у Всеукраїнському профільному таборі «Юннат» у м. Київ. Рівненщину представили СТОЯЛІВСЬКА Дарина, ШАХРАЙ Ольга, РЕДІЛА Софія, СЕРЕДА Тетяна та МЕТЛЯКОВА Ірина, вихованці гуртків «Майстерня духовності» (керівник ШЕХТЕР Лілія, завідувач організаційно-масового відділу) комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради, які є переможцями всеукраїнських конкурсів, лідери учнівського самоврядування, члени міського осередку Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта». У рамках Збору був проведений круглий стіл, на якому команда презентувала природоохоронну діяльність та розповіла про свої здобутки в напрямку просвітницької діяльності щодо збереження довкілля. Юннати відвідали Національний музей історії України, побували на майстер-класі з мистецтва фотографії, взяли участь в юннатівському квесті «Юні екологи», переглянули мультфільм «Лука» в дитячому кінотеатрі «Кадр». Цікавою була для юних екологів подорож в Країну Юннатія, під час якої вивчали підводне царство акваріумів, життя екзотичних рослин Зимового саду, традиції українців в Музеї хліба, дізналися про тваринний світ в куточку живої природи. Незабутніми стали враження для дітей, коли вони мандрували легендарними вулицями Незалежності, Софіївська площа, Європейська площа, Поштова площа. Відвідали Маріїнський парк, Андріївський узвіз, Річковий вокзал. Команда Рівненщини організувала для учасників Збору співанки та концертну програму під супровід гітар, до яких залучила представників різних областей України, отримала грамоти Міністерства освіти і науки України за високі результати та екологічно-свідому життєву позицію у Всеукраїнському зборі юних лідерів «Дитячого екологічного парламенту».

З 12 по 15 липня 2021 року у м. Київ Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді проведено Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій. У фестивалі взяла участь делегація Рівненської області, до складу якої ввійшли Тетяна МАРКОВА, Дарина КОВАЛЬЧУК, Аліна ОЛЕКСІЙЧУК, Вікторія ЯРМОШУК, Валентина НОВАК, учениці 8 класу Бронницької гімназії Городоцької сільської ради Рівненського району, вихованки гуртка «Рослинники» комунального закладу «Станція юних натуралістів» Рівненської обласної ради разом з керівником ВЛАСИК Аллою Миколаївною, завідувачем відділу біології та валеології. Команда Рівненщини в рамках програми підготувала представлення свого краю «Ми – патріоти України» (світлини, презентаційні матеріали, художні виступи). За високу громадянську позицію та досягнення у сфері національно-патріотичної діяльності юннати Рівненської області були нагороджені грамотами Всеукраїнського фестивалю патріотичних дій.

Впродовж червня 2021 року вихованці Екологічного центру Рівненського міського палацу дітей та молоді здійснили 7 експедицій із дослідження компонентів навколишнього природного середовища Рівненської області. Об'єктами досліджень були: мала річка, рослинність природних та штучних біоценозів, вікові дерева, раритетні види рослин тощо. Дослідження проводили у лісових масивах біля сіл Шпанів, Зозів, Городок, на озері Басів Кут, у лісовому заказнику «Урочище Павлівщина», ботанічному заказнику «Бабинський ліс», селі Озеряни Здолбунівського району, селі Волошки Рівненського району. Об'єктами дослідження були рівень синантропізації рослинного покриву лісових угруповань, червонокнижні види рослин. Впродовж місяця вихованці продовжували орнітологічні спостереження із збору інформації для створення «Європейського атласу гніздових птахів». Дослідження проводили на 4 ділянках. Загалом у дослідженнях взяли участь 30 вихованців.

У виїзному еколого-туристичному таборі «Джерельце» Берестовецької загальноосвітньої школи I-III ступенів Костопільської міської ради Рівненського району, який проходив в урочищі «Замок», оздоровлено 25 дітей.

Всього в області оздоровлено 2125 вихованців, що становить 48% від загальної кількості юннатів. У тому числі 365 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 4, позбавлених батьківського піклування — 2, дітей учасників ООС — 12, дітей з інвалідністю — 3, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 34, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 21, талановитих і обдарованих — 120.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 45;
- в таборах денного перебування – 75;
- в профільних таборах – 43;
- охоплено екскурсіями, походами – 1962.

Сумська область

Оздоровленню та повноцінному відпочинку дітей, створенню належних умов для організації виховної, оздоровчої роботи з вихованцями закладів позашкільної освіти області під час літніх канікул 2021 року сприяли діяльність профільних таборів; проведення експедицій, походів, польових навчальних практик тощо.

У закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного спрямування різними організованими формами оздоровлення з дотриманням протиепідеміологічних вимог було охоплено понад 2400 вихованців.

Для вихованців профільних таборів було проведено різноманітні виховні заходи, спрямовані на формування екологічної культури на засадах сталого розвитку людства, соціально-комунікативних компетенцій, активної життєвої позиції тощо.

У серпні 2021 року для вихованців творчих учнівських об'єднань еколого-натуралістичного відділу Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю віком від 6 до 17 років було організовано роботу профільного оздоровчого табору «Юннат». У таборі працювали екологічний парламент, клуб дозвілля «Дивосвіт» та STEAM-лабораторія «Green Lab»; вихованці пройшли навчально-виробничу практику на НДЗД, взяли участь у польових дослідження біорізноманіття прилеглих територій, ігрових і конкурсно-розважальних заходах, екскурсіях. Щодня для вихованців проводилися пізнавально-розважальні програми, естафети, конкурси, майстер-класи та заняття в гуртках екологічного профілю.

Цікавими для дітей були просвітницькі акції «Reduce! Reuse! Recycle!», «Ні поліетилену і одноразовому посуду!», «Донеси сміття до смітцевого баку»; збір макулатури на користь притулку для тварин; фотоквест «Орієнтири сталого розвитку»; творчі майстерні «Екосумки для ЕКОміста»; виготовлення поробок із вторинної сировини; флешмоб «Налий води бездомній тварині»; святкова шоу-програма «Юннатівстке літо».

Також вихованці табору ознайомилися з експозиціями музеїв міста Суми, роботою міських бібліотек, віварію Сумського національного аграрного університету, Сумської муніципальної галереї; здійснили походи до урочища Мамаївщина, лісу, на луки. Актив ради загонів щодня звітував про табірне життя на сайті Центру.

18 червня 2021 року на базі Сумського національного аграрного університету в межах обласної естафети важливих справ позашкілля Сумщини «30 років – 30 кроків» відбувся обласний експедиційно-польовий збір команд юних екологів з теми «Біорізноманіття Сумщини».

У зборі взяли участь команди з Великописарівської станції юних натуралістів Великописарівської селищної ради, Станції юних натуралістів Кролевецької міської ради, комунального закладу – Центру позашкільної роботи Путивльської міської ради, Охтирського міського центру позашкільної освіти – Малої академії наук учнівської молоді, Гринівського навчально-виховного комплексу: «загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Недригайлівської селищної ради, комунального закладу позашкільної освіти Тростянецької міської ради «Палац дітей та юнацтва»,

Шосткинської міської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради, Конотопської станції юних натуралістів Конотопської міської ради, Хмелівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Краснопільської селищної ради.

Для учасників збору було проведено лекційні та практичні заняття з тем «Створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення», «Вивчення біорізноманіття Сумської області як складової зеленого туризму», «Особливості дослідження рідкісних видів рослин як важливої складової збереження біорізноманіття». Юні екологи презентували результати проведених науково-дослідницьких робіт у період травня-липня 2021 року. За підсумками роботи збору вихованці й педагоги отримали сертифікати учасників.

Пріоритетним напрямом оздоровлення вихованців Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Сумської міської ради у літній період були екологічні походи та екскурсії в природу, якими було охоплено більше 1800 вихованців ЦЕНТУМ. Відпочиваючи, діти вивчали флору та фауну прибережної території річки Псел та озера Чеха, оволодівали туристичними навичками, долучалися до вивчення історико-культурної спадщини рідного краю, брали участь у трудових та екологічних акціях «Прикрасимо землю своїми руками», «Наш квітничок», «Скарбниця флори», «Мурашка», «Екологічний десант», «Плекаємо сад».

Відповідно до плану заходів на період літніх канікул були проведені пленери, творчі майстерні, екскурсії, ігрові програми, вікторини, години інформаційних повідомлень тощо. Змістовне наповнення дозвілля дітей було спрямовано на формування здорового способу життя, сприяння розвитку талантів і здібностей вихованців, утвердження моральних цінностей, екологічне виховання. Проведення просвітницької роботи з питань збереження здоров'я дітей та профілактики поширення епідемії вірусу COVID-19, виховання почуття патріотизму були в центрі уваги педагогів.

У межах міських заходів до Міжнародного дня захисту дітей в закладі проведено міське свято «Країна дитячих мрій». Учасники свята мали можливість відвідати локації: «Місто майстрів», «Хай сонцю і квітам всміхаються діти», «Розумники й розумниці», «Коло дружби».

Вихованці та педагоги закладу приєдналися до обласної естафети важливих справ позашкілля Сумщини «30 років – 30 кроків», підготувавши флешмоб «Ми любимо рідну Україну!».

Національно-патріотичне виховання учнівської молоді реалізувалося також через участь в урочистому піднятті Державного Прапора України «Два кольори у прапорі злились» в центрі міста Суми, у покладанні квітів до могил загиблих в зоні АТО, участь у Всеукраїнській акції-флешмобі до Дня Незалежності України «Україна назавжди» в 2021 році.

В червні 2021 року педагогами Шосткинської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради для 49 студентів II курсу відділення «Фармація» Шосткинського медичного коледжу було проведено виробничий фармакогностичний практикум, головна мета якого полягала у створенні умов для реалізації головних завдань практичної фармакогнозії: визначення

ідентичності та доброякісності лікарської рослинної сировини, оволодіння макроскопічним і мікроскопічним методами аналізу. Відповідно до програми практикуму відбулися тематичні заняття з вивчення видового складу цілющих рослин НДЗД, в тому числі рослин радіопротекторної дії; практичні та лабораторні роботи на базі відділку лікарських рослин навчально-дослідної земельної ділянки станції юних натуралістів; закладання дослідів і експериментів із введення в культуру рослин-інтродуцентів із дикорослої флори Сумщини; дегустація й застосування сировини лікарських рослин: «Запрошує фітобар», «Лікарські рослини у сучасній косметології».

З 19 по 26 червня 2021 року вихованці закладу та учасники фармакогностичного практикуму долучилися до обласної естафети важливих справ позашкілля Сумщини «30 років – 30 кроків». Були проведені цікаві змістовні пізнавальні заходи: біотестування з теми «Лікарське ресурсознавство», коворкінг «Вивчаємо і досліджуємо лікарські рослини радіопротекторної дії», екологічна акція із заготівлі лікарської сировини «Цілюща флора Шосткинщини», польовий практикум зі збору та виготовлення гербарію лікарських рослин», фітобар «Цілющі властивості рослин-імуностимуляторів: ехінацеї пурпурової і лафанту анісового».

З 1 по 16 липня 2021 року у Роменському центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю імені Івана Кавалерідзе працював профільний оздоровчий табір відпочинку з денним перебуванням «Азимут».

Під час табірної зміни діти стали учасниками розважальних та інтелектуальних конкурсів: «Вождь племені», «Навздогін за зіркою», «Моє місто героями славне», конкурсів на кращу презентацію загону та кращу піщану фігуру, квесту «Скарби стародавніх племен». Вихованці закладу зустрілися з місцевою поетесою Юлією Должковою та учасниками АТО та ООС.

Вихованці здійснили захоплюючі та пізнавальні пішохідні екскурсії до річок Великий Ромен, Сула, парку – пам'ятки природи місцевого значення «Огнівщина», дитячої бібліотеки, історико-етнографічного комплексу «Козацька пристань», міжрегіонального центру швидкого реагування Державної служби України в місті Ромни, приватного підприємства «Спецкомплект», 14-ї державної пожежно-рятувальної частини.

Багато нового про історію рідного краю дізналися вихованці закладу під час екскурсії на малу батьківщину останнього кошового отамана Запорізької Січі Петра Калнишевського. Діти стали учасниками регіонального свята козацької слави «Калнишева рада», спортивних змагань «У здоровому тілі – здоровий дух» та естафети «Веселі перегони». Щодня на гуртківців чекали веселі руханки та рухливі ігри на свіжому повітрі, різноманітні майстер - класи. Педагоги закладу підготували для дітей години спілкування: «Бережи природу – для людського роду», «Загартування – запорука здоров'я», «Правила поведінки на вулицях міста і в природі».

З 1 по 20 липня 2021 року в Охтирському міському центрі позашкільної освіти – Мала академія наук учнівської молоді працював профільний оздоровчий табір еколого-натуралістичного спрямування «Паросток». Щодня проводилися заходи, спрямовані на вивчення довкілля, привернення уваги до

екологічних проблем рідного краю, нормування поведінки дітей у природі, ознайомлення з принципами сталого розвитку суспільства.

Під час проведення табірної зміни, з метою національно - патріотичного, громадянського, екологічного та валеологічного виховання здійснено пізнавальні екскурсії до Більського городища, міні зоопарку с. Котельва, Гетьманського національного природного парку, приміського лісового масиву «Ківшар»; молодіжного центру «Клуб інформаційних технологій»; комунального закладу «Клініка дружня до молоді».

У період літніх канікул 2021 року для вихованців Великописарівської станції юних натуралістів Великописарівської селищної ради було проведено екскурсії екологічною стежкою Гетьманського національного природного парку «Дивосвіт Слобожанщини»; організовано участь дітей в онлайн таборі для підлітків «Назустріч Європі: екологія та сталий розвиток», онлайн GLOBE іграх тощо.

Всього в області оздоровлено 2441 вихованців, що становить 30% від загальної кількості юннатів. У тому числі 1621 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 3, позбавлених батьківського піклування — 4, дітей учасників ООС — 24, дітей з інвалідністю — 43, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 37, талановитих і обдарованих – 1510.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 9;
- в таборах денного перебування – 21;
- в профільних таборах – 179;
- охоплено екскурсіями, походами – 2670.

Тернопільська область

На виконання листа Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді № 144 від 22 червня 2021 року «Про інформаційні дані щодо проведення літніх відпочинково-оздоровчих, експедиційних кампаній дітей та учнівської молоді в системі позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю за 2021 рік» інформуємо про те, що Тернопільський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді протягом 2021 року провів ряд заходів щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей:

- З 04 по 24.09.2021 року вихованці Скалатського будинку школяра (Дячун Діана, Івашків Софія), Лановецького міського комунального будинку дитячої та юнацької творчості (Клівач Олександра, Клівач Дарина), Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (Божко Каріна, Табаків Аліна, Пелещук Анастасія, Паньків Анастасія), переможці Всеукраїнських природоохоронних конкурсів взяли участь у Всеукраїнському форумі юних екологів на базі Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» (Одеська область), в межах тематичної зміни «У кадрі-гра».

- З 12 по 15 червня 2021 року вихованці Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, учні ТНВК «ЗОШ I-III ступенів-медичний лицей № 15» (Коломацька Олена), «ЗОШ I-III ст. № 16 ім. В. Левицького» (Пелешук Анастасія) та КЗ «Білецька ЗОШ I-II ступенів ім. С. Крушельницької» Білецької сільської ради (Макух Максим, Мізь Віктор) взяли участь у Всеукраїнському фестивалі патріотичних дій на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.
- З 5 по 8 липня 2021 року вихованці Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, учні ТНВК «ЗОШ I-III ст. № 10 (Славич Яна, Мазурик Софія), Тернопільської спеціалізованої школи I-III ступенів №17 імені Володимира Вихруща з поглибленим вивченням іноземних мов» (Пилипишин Владислав, Біда Владислав) взяли участь у Всеукраїнському зборі юних лідерів Дитячого екологічного парламенту (ДЕП).
- З 29 червня по 02 липня 2021 року вихованці Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, учні ТНВК «ЗОШ I-III ст. № 9 ім. Іванни Блажкевич (Гармата Ангеліна, Гринчук Анна, Футрик Софія) та ЗОШ I-III ст. № 13 ім. Андрія Юркевича (Гудима Лілія, Білецька Таміла), переможці всеукраїнських конкурсів агробіологічного напрямку позашкільної освіти взяли участь у Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців.
- З 14 по 30 червня 2021 року вихованці Центру взяли участь в Літній екологічній школі. Для слухачів школи були організовані та проведені практичні заняття у кутку живої природи, Зимовому саду акваріумному клубі, на навчально-дослідній учнівській земельній ділянці облекоцентру, проводились майстерні з виготовлення квіткових композицій, паперопластики, інтелектуальні, пізнавальні та розважальні ігри на свіжому повітрі, масові еколого-натуралістичні заходи, екскурсії, перегляд відеофільмів на природничу тематику. Вихованці ТОЦЕНТУМ мали можливість працювати у таких творчих майданчиках: “Я - дослідник”, “Я - еколог”, “Я - флорист”, “Я - любитель домашніх тварин”, “Я — народознавець”.
Протягом літнього періоду охоплено у відпочинково-оздоровчих, експедиційних кампаній 420 вихованців м. Тернополя та області.

Всього в області оздоровлено 420 вихованців, що становить 41% від загальної кількості юннатів. У тому числі 160 дітей пільгових категорій, з них: з багатодітних та малозабезпечених сімей — 4, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 6, талановитих і обдарованих – 150.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 60;
- в таборах денного перебування – 100;
- в профільних таборах – 20;

- в таборах праці і відпочинку — 10;
- охоплено екскурсіями, походами – 70.

Харківська область

Під час літнього оздоровлення значна увага приділялася вихованню особистості через залучення до різних видів діяльності: пізнавальної, трудової, ігрової, художньо-естетичної, фізкультурно-спортивної, патріотичної, екологічної тощо.

Вже стало традицією проведення на базі еколого-натуралістичного відділу Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» тематичних занять, екскурсій і літніх шкіл, польової практики для учнів міста та області: літньої польової практики для юних конярів і флористів (60 вихованців); літню філологічну та хіміко-біологічну школи Харківського територіального відділення Малої академії наук України (30 учасників); проведено пленери для учнів Художньої школи імені І.Ю. Рєпіна (30 учасників); проведено майстер-класи з флористики, художньої кераміки, тематичні екскурсії на екологічну стежку, оранжерейно-тепличний комплекс та дендропарк (взяли участь 77 учасників).

Також на базі еколого-натуралістичного відділу проведено тематичні екскурсії, організовано роботу контактного зоопарку для вихованців Комунального закладу «Харківська спеціальна школа імені В.Г. Короленка» Харківської обласної ради; Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Старт-школа; тематичне заняття з екології для студентів I курсу Національного університету цивільного захисту України; тематичне заняття «Осінь в природі» для учнів 2-А класу ПЗ ХХЛ «Початок мудрості».

Загалом на базі еколого-натуралістичного відділу Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» оздоровлено 170 вихованців.

На базі Балаклійської станції юних натуралістів Балаклійської міської ради Харківської області з 01 червня по 24 червня 2021 року було організовано екологічну практику, під час якої оздоровлено 430 дітей.

Кожний день екологічної практики був присвячений певній темі: День безпечного відпочинку, День екології, День здорового харчування, День Батьківщини, День етикету, Фенологічний день, День тварин, День ботаніків, День знавців краю, Валеологічний день.

Були проведені різнопланові тематичні культурно-виховні заходи (конкурси, вікторини, театральні), спрямовані на виховання в дітей почуття національної самосвідомості, патріотизму, популяризації загальнолюдських і

національних цінностей (вікторина «Народне лото», українські народні ігри та забави «Калита», «Бій півнів», «Струмочок», вікторина «Україно моя, Україно»).

З метою практичного формування екологічної компетентності були проведені наступні заходи: пізнавальні екологічні квести, челенджі до Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища та «Світ дивовижної природи», екологічно-патріотичний квест «Стежками рідного краю», конкурси юних біологів, екологів інтелектуальні естафети.

З метою практичного впровадження здоров'язбережувальної компетентності були проведені інтерактивні технології за темами: «Правильне харчування та здоровий сон – запорука здоров'я», круглий стіл, вікторина «Вплив шкідливих звичок на організм людини» тощо), а також спортивні та туристичні змагання, подорожі, тематичні естафети.

Широко використовувались різні засоби загартування: сонцем, повітрям, водою. Впроваджувались у роботу з дітьми нетрадиційні методи оздоровлення: вітамінотерапія, казкотерапія, звукотерапія, музикотерапія, сміхотерапія, піскотерапія, кольоротерапія, ігротерапія, ходьба босоніж.

Здобувачі освіти вивчали історію рідного краю, здійснили екскурсії до заказників місцевого значення «Борисоглібський бір», ентомологічного заказника «Чепіль»; організовано екскурсії до зоопарку та музею природи Балаклійської станції юних натуралістів для 780 дітей пришкольніх таборів Балаклійської об'єднаної територіальної громади.

Літнє оздоровлення вихованців КЗ «ПОКОТИЛІВСЬКА СЮН» проходило за планом «Літо 2021» з урахуванням вікових особливостей, потреб, творчого, інтелектуального та фізичного потенціалу, зацікавленості вихованців.

Діти не тільки відпочивали, а й проводили дослідницько-експериментальну роботу на навчально-дослідній земельній ділянці, науково-дослідницьку проектну роботу з вивчення екологічного стану, флори та фауни зникаючих водоймищ (боліт), брали участь у екскурсіях екологічною стежкою, до музею природи, ботанічного саду ХНУ імені В.Н. Каразіна, Бабаївського лісництва.

Спільно з Екологобіоетичним центром природничого факультету Харківського національного університету імені Г.С. Сковороди було проведено квест «Чарівний світ живої природи». Місцем проведення та розміщення дислокації квесту став регіональний ландшафтний парк «Екопарк Фельдмана».

Найцікавішими станціями, за словами учасників, були «Вікторина» та «Мова тварин», а найскладнішою «Ареал» та спеціальний «Конкурс капітанів».

До Міжнародного Дня захисту дітей було проведено Свято «День захисту дітей» зі смачною кашею та чаюванням.

Були проведені заходи до Дня Конституції України, Дня Прапора, Дня Незалежності України: настільну гру «Символи України», вікторини «Вивчення рідного краю», «Рідна пісня», «Рідна моя Україна!», еколого-патріотичну гру «Паросток».

Робота Комунального закладу «Лозівська станція юних натуралістів» Лозівської міської ради Харківської області в літній період була спрямована на

формування особистості з екологічною установкою на те, що людина – частина природи та суспільства в цілому, її здоров'я залежить від здоров'я природи й соціального оточення. За цей період оздоровлено 82 вихованця.

Діяльність закладу в літній період проводилась за такими напрямками: дослідницька робота; екскурсії, міні-походи; догляд за тваринами куточку живої природи, кімнатними квітами, акваріумами; заготівля кормів для тварин куточку живої природи; збір природної сировини для роботи гуртків; вигул тварин на зеленому майданчику, спостереження за ними в природі; рухливі ігри, змагання на свіжому повітрі.

Використовувались різноманітні форми рухової активності, такі як фізкультхвилинки, веселі змагання, робота по догляду за тваринами, квітами, акваріумами, праця на квітнику, заготівля кормів.

Використання таких методів дало змогу підвищити ефективність дозвіллевої діяльності, зробити її зміст доступним та цікавим для вихованців, сприяло їх оздоровленню.

Всього в області оздоровлено 832 вихованців, що становить 34,6% від загальної кількості юннатів. У тому числі 510 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 8, позбавлених батьківського піклування — 7, дітей учасників ООС — 10, дітей з інвалідністю — 22, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 3, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 237, талановитих і обдарованих – 223.

Оздоровлено юннатів:

- в профільних таборах – 2;
- охоплено екскурсіями, походами – 832.

Херсонська область

Літньою відпочинково-оздоровчою кампанією дітей 2020-2021 навчального року, проведеною на базі комунального закладу «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради охоплено 206 дітей, що становить 47% від загальної кількості вихованців (всього у закладі 443 вихованці).

У червні місяці 20 учнів міста Херсона та гуртківців Центру відвідували літній екологічний майданчик закладу: «Барвисте літо-2021», який працював за окремим планом.

Проведені: День захисту дітей, тренінги, вікторини, заняття-подорожі, практичні роботи, екскурсії в природу, майстер класи з виготовлення поробок з природного та вторинного матеріалу, конкурси малюнків, віршів.

Впродовж літа 2021 року в Центрі проведено 47 екскурсій для 445 вихованців Центру, дітей міста та області за наступними напрямками: «До таємниць природи», «Подорож з кімнатними рослинами», «Рослини-символи України», «Лікарські рослини навчально-дослідницької земельної ділянки Центру», «Навчально-дослідницька земельна ділянка — дослідницька лабораторія юннатів», «Цікаві незнайомці: малопоширені культурні рослини

навчально-дослідницької земельної ділянки Центру», «Зелені вітаміни», «Папуга Кокоша та мешканці живого куточка», «Органічне землеробство на шкільному подвір'ї», «Екскурсії до музею Хліба».

Охоплено такі соціальні категорії дітей: діти-сироти (6 дітей), діти учасників АТО (3), діти з багатодітних та малозабезпечених сімей (25), діти з групи ризику, девіантної поведінки (5), талановиті та обдаровані діти(10).

З 01 по 16.06.2021 року, з метою оздоровлення вихованців та вивчення природи рідного краю, Генічеською станцією юних натуралістів Генічеської міської ради традиційно проводились екскурсії в природу (по екологічному маршруту коси Арабатська Стрілка (70 вихованців СЮН), соляних озер, купання в термальному джерелі, в «Гліцерінових озерах» (180 здобувачів освіти шкіл району); здійснена екскурсія на катері по озеру Сиваш (30 здобувачів освіти шкіл району), до Біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Фальц-Фейна (42 вихованці СЮН та здобувачі освіти сільських шкіл району).

Організовані екскурсії по історичним місцям м. Генічеська, до протоки Тонкої, морського причалу Азово-Сивашського національного природного парку (20 вихованців СЮН та 35 здобувачів освіти шкіл району), екскурсії по екологічній стежці Генічеської СЮН, дендропарку санаторної школи, міського парку відпочинку (225 здобувачів освіти навчальних закладів м. Генічеська).

Загалом, екскурсійною формою роботи охоплено 602 здобувачі освіти району.

Для 42 вихованців СЮН та здобувачів сільських шкіл району організовано відвідування Сафарі-парка, дельфінарію «Оскар».

Всього оздоровчими заходами охоплено 203 вихованці Генічеської СЮН, що складає 71% від загальної кількості вихованців (всього 286).

Загалом, охоплено такі соціальні категорії дітей: діти з багатодітних та малозабезпечених дітей (21), талановиті та обдаровані діти (22).

З 01.06. по 31.08. 2021 р. на базі Станції юних натуралістів Каховської міської ради проводились екскурсії до міні – зоопарку закладу (375 дітей).

З 03.06. по 06.06. 2021 р. 8 дітей взяли участь у таборі патріотичного виховання «Казкова січ» у Сосновому бору с. Малокаховка.

З 09.07. по 11.07. 2021 р. 5 дітей взяли участь у таборі «Острівна республіка» на о. Крисиному у с. Малокаховка.

З 01.06. по 31.08. 2021 р. керівники Станції юних натуралістів проводили майстер-класи для відвідувачів: «Еко-мотанка зі сіна – пташка», «Еко-магнит з сухоцвітів», «Гобілен із трав», «Іграшки з вовни», «Флористичні композиції з живих квітів» та інші (загальна кількість дітей - 178).

У липні організовано щотижневе проведення Днів волонтера (загальна кількість - 25 дітей): організована допомога по догляду за тваринами конєферми с. Малокаховка, тваринами живого куточка СЮН, робота на НДЗД закладу.

Проведено 87 екскурсій (охоплено 172 дитини): до Дослідної станції с. Плодове «Ознайомлення з лікарськими рослинами», на Кам'яну Січ, до Соснового бору («Фенологічні спостереження за птахами берегової зони»), Каховського дендрологічного парку («Вивчення видового складу дерев та чагарників дендропарку»), до маєтку князя Трубецького с. Козацьке, музею

виноградарства с. Основа («Історія виноградарства на Херсонщині»), Каховського заводу частикових риб с. Обривки («Вирощування різних порід риб для зариблення водойм Херсонщини»), Олешківської пустелі, фермерського господарства «Шафран Любимівський» («Вирощування шафрану і спаржі в умовах Херсонщини»), до ФОП «Коновальчук» («Вирощування різних культур у теплицях господарства: полуниці, винограду, огірків»).

Загалом, оздоровчою кампанією охоплено 172 вихованці Станції, зокрема такі соціальні категорії: діти-сироти (1), діти учасників АТО (1), діти учасників ліквідації наслідків ЧАЕС (1), діти з багатодітних та малозабезпечених сімей (5), діти з групи ризику (4), талановиті та обдаровані діти (52).

Впродовж червня 2021 року Станцією юних натуралістів Новотроїцької селищної ради здійснена програма змістовного дозвілля для 30 вихованців закладу.

Проведено екскурсії-дослідження в природу (здіяні 54 здобувачі освіти навчальних закладів смт. Новотроїцьке).

Вдало пройшов День навколишнього середовища: організована акція «Світ Дикої природи в реальному часі» (онлайн-подорож Сафарі-парком Кенії), акція «Екостежкою до Лелеки».

Всього в області оздоровлено 611 вихованців, що становить 49% від загальної кількості юннатів. У тому числі 204 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 8, позбавлених батьківського піклування — 28, дітей учасників ООС — 4, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 1, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 66, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 9, талановитих і обдарованих — 88.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 10;
- в таборах денного перебування — 20;
- в профільних таборах — 10;
- охоплено екскурсіями, походами — 1476.

Хмельницька область

Після завершення навчального року учні та вихованці закладів освіти Хмельниччини були охоплені активними оздоровчими заходами, основна мета яких — проведення літнього оздоровлення дітей та підлітків, організація їх дозвілля, створення оптимальних умов, що забезпечують повноцінний відпочинок неповнолітніх, їх оздоровлення і творчий розвиток.

Особлива увага в процесі відпочинку юннатів приділялась їх екологічному вихованню. З цією метою з дітьми було проведено ряд походів, експедицій, автобусних екскурсій, зокрема до об'єктів природозаповідного фонду Хмельниччини: регіонального ландшафтного парку «Мальованка». Національних природних парків «Подільські Товтри» і «Мале Полісся», заповідного урочища «Липник», гідрологічних заказників «Горіле болото», «Савицький» та проєктований парк «Верхнє Побужжя».

Основним завданням літнього оздоровлення було:

- зміцнення здоров'я, сприяння нормальному фізичному розвитку;
- організація повноцінного відпочинку для дітей;
- фізичне і психічне оздоровлення;
- формування у дітей потреби в здоровому способі життя;
- розвиток потенціалу кожної дитини;
- розвиток колективістських відносин;
- вироблення навичок здорового способу життя;
- створення умов для самореалізації учнів;
- організація дозвілля учнів;
- формування та закріплення трудових навичок.

Протягом літнього періоду для вихованців Шепетівського міського ЦЕНТУМ (гуртки: «Декоративне птахівництво», «Любителі декоративних тварин», «Фотонатуралісти» та «Екологічний театр») з метою розширення знань учнів про природозаповідний фонд Хмельницької області та ознайомлення з рідкісними рослинами регіону була організована одноденна екскурсія до регіонального ландшафтного парку «Мальованка». В ході екскурсії діти відпочили на природі, милувалися краєвидами парку, вивчали особливості рослинного світу своєї місцевості, а також практикувалися у фотоаматорстві, створювали світлини рослин і тварин парку. В ході екскурсії юним любителям природи вдалося зустріти тварин Червоної книги України: підорлика малого та метелика подалірія.

З 4 по 24 вересня 2021 року десятеро талановитих вихованців Шепетівського міського ЦЕНТУМ стали учасниками IV тематичної зміни «У кадрі – гра» в ДП «УДЦ «Молода гвардія». Діти були нагороджені пільговими путівками за результативну участь у Всеукраїнських конкурсах: «Галерея кімнатних рослин», «Моя батьківщина – Україна», «Дослідницький марафон».

Протягом 21 дня діти під час екскурсії містом відвідали визначні місця Одеси, проїхались по канатній дорозі, оздоровлювались на березі Чорного моря, збагачувались незабутніми враженнями, цінними знаннями, знайшли нових друзів.

Протягом оздоровчої зміни вихованці були учасниками Всеукраїнського форуму юних екологів, взяли участь у інтелектуальних екологічних змаганнях, пізнавальних квестах, змаганнях чирлідерів, різноманітних челенджах та конкурсах. У розважальній програмі «Ліпсінк-батл» команда, учасниками якої були вихованці закладу, здобула перше місце серед усіх громад табору.

Вихованцям комунальної установи еколого-натуралістичного відділу Дунаєвецької міської ради «Центр позашкільної освіти» педагоги закладу організували свято – День натураліста, який супроводжувався різними масовими заходами, зокрема: екскурсії до музею природи, 3-D кінотеатру, дендропарку і виставок; конкурс на кращий малюнок «Земля майбутнього»; тематична бесіда «Дністер-річка мого дитинства»; гумористичний конкурс-шоу «Світ навиворіт»; пізнавальна екскурсія для ознайомлення з місцевою флорою і фауною; екологічний конкурс «Майбутні господарі Землі» та ін. Цікаво у міському сквері з юннатами пройшов квест «Стежинками природи рідного краю» під час якого було змістовно проведено пошукову вікторину.

З вихованцями екологічного відділу Кам'янець-Подільського ПНВО були проведені профілактичні заходи та заходи щодо попередження надзвичайних ситуацій та охорони життя дітей в літній період, щоденні бесіди з безпеки життєдіяльності вихованців. Цікаво і змістовно було проведено квест «Екологічний всюдихід», присвячений Дню Міжнародного біологічного різноманіття; лепбук, присвячений Всесвітньому дню проти куріння; «Галерея дитячих виробів з природного матеріалу» (лоза, мушлі); вікторина «Квіти навколо нас»; спортивні розваги «Веселі старты»; квест «Вода - кров Землі» присвячений Всесвітньому дню океанів; майстер-класи віночки «Барви сонячного літа», листівки «Літній вернісаж», «Декупаж лопаток»; виступ лялькового театру «Сторінками Червоної книги України».

Для вихованців обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді кожен літній день був сповнений новими заняттями та цікавими справами. Екологічні квести, ігри, майстер-класи, творчі майстерні, тренінги, екологічні калейдоскопи — протягом літнього оздоровлення було проведено багато змістовних та цікавих заходів: екологічні вікторини, трудові операції, екскурсії, екологічні походи інтелектуальні ігри, екологічні ранки, екологічні відеолекторії, екскурсії територією дендропарку «Юннатівський» та ін.

Всього в області оздоровлено 1667 вихованців, що становить 47% від загальної кількості юннатів. У тому числі 431 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 7, позбавлених батьківського піклування — 2, дітей учасників ООС — 50, дітей з інвалідністю — 12, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 3, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 125, дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 155, талановитих і обдарованих — 77.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 58;
- в таборах денного перебування — 40;
- охоплено екскурсіями, походами — 1609.

Черкаська область

Літній період особливо сприятливий для зміцнення здоров'я дітей, їх повноцінного розвитку, початку загартування дитячого організму, як у повсякденному житті, так і спеціально організованому. Літню роботу з дітьми в позашкільному закладі прийнято називати оздоровчою. Цим визначається її основна мета і завдання. Важливо всесторонньо використати сприятливі для зміцнення здоров'я дітей умови літнього часу і добитися, щоб кожна дитина зміцніла і загартувалася.

Проведення літнього оздоровлення передбачає розв'язання навчально-виховних завдань, що досягається організацією змістовної діяльності дітей. З метою забезпечення ефективного оздоровлення та повноцінного відпочинку дітей влітку, створення належних умов для освітньої, культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої роботи під час літнього оздоровлення дітей в позашкільному навчальному закладі.

Цікавою була робота на новоствореній екологічній стежині «Я і довкілля» влітку. Проведено науково-пізнавальні екскурсії по стежці «Я і довкілля». Маршрутом екологічної стежки були передбачені зупинки: «Історична», «Фестивальна», «Квітковий годинник», «Зелена аптека», «Птахомісто», «Диво-теплиця», «Мікрозаказник», «Природний біоценоз водойми», «Ділянка біометоду», «Галявина чудес». Діти пройшлися по зупинках екологічної стежки здобули нові знання з природознавства та екології.

Особливу увагу Центру приділяли екскурсії, адже екскурсія – це в першу чергу інформація, це одна з форм ознайомлення вихованців із навколишнім світом, яка дає конкретні уявлення про предмети, явища, флору та фауну навколишньої природи, про працю людей в природі, знання отримані під час екскурсії уточнюються і закріплюються в ході дидактичних і сюжетно-рольових ігор, що вимагають впізнавання, класифікації, співвіднесення. Тематика екскурсій: «Флора та фауна»; «Дерева нашої місцевості», «Екологічною стежиною»; «Вивчаємо рослинність»; «Спостереження за явищами природи». «Правила поведінки в природі»; «Спостереження за рослинами, тваринами, погодними умовами свого краю».

Організація прогулянок влітку. Це час для розвитку інтересу до рухливих ігор та вправ, спостережень, екскурсій. Активна діяльність на прогулянці (ігри, спортивні розваги, спостереження, трудова діяльність тощо) загартовує дітей, розвиває рухи, формує фізичні якості, підвищує життєвий тонус і сприяє всебічному розвитку. Тому в літній період ми забезпечили максимальну тривалість щоденного перебування дітей на свіжому повітрі.

Прогулянки здійснювали за будь-якої погоди за виключенням тих випадків, коли склалися небезпечні умови для її проведення.

Також взяли участь у Всеукраїнському зльоті юних дослідників природознавців (червень 2021 р.).

Всього в області оздоровлено 252 вихованці, що становить 30,3% від загальної кількості юннатів. У тому числі 252 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 2, дітей учасників ООС — 5, дітей з інвалідністю — 2, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 13, талановитих і обдарованих — 230.

Оздоровлено юннатів:

- в профільних таборах – 5;
- охоплено екскурсіями, походами – 225.

Чернівецька область

Здорове підростаюче покоління – національне багатство кожної країни. Тож, забезпечення якісного оздоровлення та відпочинку чернівецьких дітей, як важлива складова повноцінного і здорового розвитку, є одним із головних завдань мережі позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування Чернівецьчини. Одним із важливих напрямків діяльності педагогічного колективу КЗ «Чернівецький обласний центр еколого-

натуралістичної творчості учнівської молоді» є організація заходів в рамках оздоровлення вихованців Центру, а також закладів позашкільної освіти Чернівецької області.

З 24 липня по 13 серпня 2021р. на базі позашкільного оздоровчо-виховного закладу «Лунка» в с. Красноільськ Сторожинецького району Чернівецької області була проведена *II профільна еколого-натуралістична туристсько-краєзнавча, наукова зміна*, в якій оздоровлювалось 135 дітей: юні екологи області, вихованці еколого-натуралістичних об'єднань Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Чернівецького обласного центру туризму і краєзнавства, Буковинської малої академії наук, дитячих будинків області.

Фінансування табірної зміни забезпечила Чернівецька облдержадміністрація, тобто для вихованців оздоровлення було абсолютно безкоштовним.

Вся діяльність табору проводилася у відповідності до затвердженого плану роботи, згідно режиму дня, який був насичений різноманітними заходами.

Всі заходи проводилися із дотриманням санітарних вимог.

У процесі роботи зміни традиційні для таборів спортивно-масові заходи поєднувались з ігровим екологічним вихованням, пізнавально-краєзнавчими екскурсіями, практичними акціями та трудовими десантами по упорядкуванню території, околиць табору та джерел. Діти були поділені на загони зі своїми назвою, емблемою та девізом. Було організовано самоврядування в таборі, обрано командирів загонів та відповідальних за дисципліну, чистоту та чергування у кімнатах.

Щодня підводилися підсумки за попередній день та оголошувалися завдання на наступний, проводилася ранкова зарядка на спортмайданчику табору.

Кожний день перебування дітей був наповнений новими справами, зустрічами та розвагами. Для вихованців зміни проведено:

- масові заходи природоохоронного спрямування: «Свято Нептуна», «Свято індіанця», конкурси екологічного малюнку на асфальті «Щасливе дитинство», «Квіти нашого дитинства», зоологічні та ботанічні вікторини, бесіди на природоохоронну тематику, «Брейн-ринги», свято «Квітів», екологічний квест «Вартові природи», гра «Показуха – екологічний світ»;
- масові розважальні заходи: КВК, конкурс «Міс та Містер Лунка», «Острів скарбів», «Зелена п'ятка», «Козацькі розваги», «Веселі старти»;
- конкурси: «Конкурс патріотичної пісні» (до Дня хрещення Київської русі), конкурс «Лунка має талант», конкурс «Вожатий року» «Конкурс виробів з природного матеріалу»; святкові дні: «День бантика», «День іменинника», «День самоврядування», «День радості», «День зоолога», «День краси», «День розумника», «День танцю», «День дружби», «День корисних справ», «День туриста», «День спілкування з природою»;

- походи на поляну «Брада», поляну «Сонячна», вершину Петраушка, похід на вершину Палтін;
- трудові десанти «Зробимо природу чистішою», створення екологічної стежини «Лунки», упорядкування джерел;

Аби зрозуміти як важливо берегти природу, навчитися милуватися нею, любити її, а також щоб у дітей не залишалось жодної хвилини для нудьги, на період роботи табірної зміни працювали «літні» екологічні гуртки: «Юні ботаніки», «Світ природи з елементами англійської мови», «Юні журналісти», «Берегиня», «Природа та екологія», «Етнолялька», «Спорт на відпочинку», «Екологічний театр» та інші. Кожен вихованець мав змогу відвідувати гурток, який йому до вподоби.

З метою формування у дітей системи цінностей щодо життя на землі та необхідності збереження гармонії між людиною та навколишнім середовищем дітям демонструвались відеофільми та мультфільми екологічної тематики. Опісля перегляду відбувалося обговорення стрічки, діти давали свою інтерпретацію побаченого.

Значна увага приділялася національно-патріотичному вихованню, символам та традиціям українського народу. Усі заходи були наповнені громадянсько-патріотичним змістом, які підтримували прагнення кожної особистості до духовного, інтелектуального, творчого та фізичного розвитку задля розквіту держави в цілому. З дітьми було проведено виховні бесіди:

- Про що свідчать наші державні символи;
- Край ти мій, моя Батьківщино!;
- Державні та народні символи України;
- З чого починається Батьківщина;
- Моя Вітчизна – Україна;
- Народні і державні символи України;
- Свята і традиції українського народу;
- Хто є патріотом Батьківщини.

Справжнє дійство було організовано напередодні свята до Дня хрещення Київської русі.

Педагогічний колектив профільної еколого-натуралістичної зміни доклав максимум зусиль, щоб за рахунок проведених заходів (екскурсій, свят, спортивних змагань, годин спілкування, конкурсів, вікторин, рольових ігор) максимально розвивати і підтримувати науково-пізнавальні інтереси, творчі здібності вихованців, а найголовніше — гармонійно поєднувати оздоровлення дітей з екологічним вихованням, дослідницькою та практичною роботою безпосередньо у природі.

Влітку педагогами центру постійно проводились екскурсії по *екологічній стежині закладу* та контактному зоомайданчику пам'яті Василя Аксенина, героя небесної сотні, із використанням дидактичних ігор, вікторин, конкурсів. Екскурсії проводились для вихованців КЗ ЧОЦЕНТУМ, шкіл міста Чернівців, дитячих садочків та усіх бажаючих. Окрім цього, для гуртківців центру проводились пізнавальні і навчальні екскурсії в ботанічний сад, зоологічний музей Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,

центрального парку культури і відпочинку імені Тараса Шевченка, під час яких юннати мали можливість ознайомитись із рослинним і тваринним світом, почути захоплюючі розповіді та легенди, а отримані знання використовувати у майбутньому під час навчання у школі.

Під час проведення заходів літнього оздоровлення педагогічному персоналу вдалося створити для його учасників насичене виховне середовище, яке впливало на підвищення загальної екологічної культури. Особливо велике навчально-пізнавальне значення для вихованців КЗ ЧОЦЕНТУМ мали *виїзди на природу*, зокрема в лісові масиви околиць заказника Цецино. Основною метою виїздів було вивчення і опис видів рослин, які визначають особливості формацій, що характерні для даної території. Зокрема, найбільш розповсюджених в місцевій флорі родин покритонасінних. Під час заняття на природі юннати отримали навички роботи в природі з використанням широко розповсюджених у ботаніці методів флористичного, геоботанічного і морфологічного аналізів, навчились правильно збирати гербарій та лікарські рослини, екологічно грамотно вести себе в навколишньому природному середовищі.

Протягом червня проводились практичні *заняття в контактному зоомайданчику*, на мікрофермі та навчальній пасіці. Не випадково ж практику вважають найоптимальнішою методикою вивчення та пізнання живої природи, її закономірностей та механізмів. Крім того, спостереження та догляд за акваріумними рибками, морськими свинками, папугами, шиншилами, фазанами, перепілками та іншими мешканцями контактного зоомайданчика позитивно впливають на дітей, роблять їх добрішими, пробуджують найкращі почуття, закладають основи турботливого, відповідального і бережливого ставлення до живих істот, виховують любов до природи.

Окрім вище вказаного, проведено екскурсії в парк Жовтневий м. Чернівців, в ботанічний сад Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, в музей архітектури під відкритим небом, тощо.

Всі ці заходи були спрямовані на активний і змістовний відпочинок, формування у дітей ціннісного ставлення до Батьківщини, її природних багатств, виховання почуття поваги до рідної землі.

Діти постійно залучалися до природоохоронної та дослідницької діяльності. Вихованці та педагоги КЗ ЧОЦЕНТУМ взяли участь у *Всеукраїнських Globe Games, Всеукраїнському зльоті патріотичних дій, Всеукраїнському зльоті лідерів учнівських парламентів*, де здобули призові місця, подяки, відзнаки. Діти також мали можливість представити результати роботи, обмінятися досвідом, відвідати майстер-класи провідних вчених та здобути нових друзів у програмі *Globe* та на зльотах.

Оздоровлення вихованців гуртків Чернівецького міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді здійснювалося під час екскурсій, виїздів у природу.

Під час заходів спортивно-масові заходи вдало поєднувались з ігровим екологічним вихованням, пізнавально-краєзнавчими екскурсіями, практичними акціями та трудовими десантами.

Не оминули увагою обов'язкове патріотичне виховання підростаючого покоління.

Особлива увага приділялась формуванню любові до рідного краю (причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);

- формування духовно-моральних взаємин;
- формування любові до культурного спадку свого народу;
- виховання любові, поваги до своїх національних особливостей;
- почуття власної гідності як представників свого народу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей, до ровесників, батьків, сусідів, інших людей.

Вважаємо, що проведення оздоровчо-дозвіллевих заходів протягом літніх канікул 2021 року сприяло підвищенню рівня культури спілкування дітей Чернівецької області, інтелектуальному розвитку, вихованню моральних, етичних та естетичних якостей особистості.

Всього в області оздоровлено 494 вихованці, що становить 34,4% від загальної кількості юннатів. У тому числі 494 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 6, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 14, талановитих і обдарованих – 474.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 100;
- охоплено екскурсіями, походами – 383.

Чернігівська область

У 2021 році на базі комунального закладу «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» організовано освітні теренкури для здобувачів освіти міста та районів області, під час яких діти ознайомилися з територією ОБЛСЮН, навчально-дослідною земельною ділянкою, теплицею, еколого-просвітницькою стежкою «Природа – наш дім», відвідали зону ігор та відпочинку.

Педагогами КЗ «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» організовано роботу контактного міні-зоопарку для дітей з особливими освітніми потребами де діти познайомилися з особливостями утримання мешканців куточка живої природи.

До Міжнародного дня захисту дітей 1 червня 2021 року у комунальному закладі проведено виставку творчих робіт учасників обласного конкурсу дитячого малюнка «Зоологічна галерея» з метою популяризації дитячої творчості «Наша творчість тобі, Україно!», розважально-пізнавальні заходи «Королівство дитячих мрій», ігроманія під відкритим небом «Хай же мир і дружба поєднає всіх. І дзвенить дитячий безтурботний сміх!», розважальний захід «Планета добра», «Зоологічний теренкур» освітні екскурсії територією закладу, майстер-класи на екологічну тематику, малюнки на асфальті «Ми - діти за мир у всьому світі!».

З нагоди Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища у вересні 2021 року колектив педагогів разом з юннатами взяв участь у екологічному фестивалі «Життя в стилі ЕКО», який відбувся у парку природи «Беремицьке». Педагогами організовано низку захопливих майстер-класів з виготовлення еко-торбинок, іграшок із сіна, «Флористичний марафон», «Квіти з паперу», гру «Сліпий ботанік».

Протягом червня здобувачі освіти комунального закладу взяли участь у Всеукраїнському зборі лідерів Дитячого екологічного парламенту, Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців, Всеукраїнському фестивалі патріотичних дій, Всеукраїнських онлайн GLOBE Іграх 2021, Всеукраїнському дитячому екологічному форумі.

Упродовж літніх канікул педагоги закладу організували та провели навчальні екскурсії територією закладу, на навчально-дослідну земельну ділянку, до куточка живої природи, музею-кімнати економного і бережливого ставлення до хліба, еколого-просвітницьку стежку «Природа-наш дім», організовано роботу контактного мінізоопарку.

Усі заходи було проведено з обов'язковим дотриманням законодавства в частині запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Всього в області оздоровлено 562 вихованці, що становить 68,1% від загальної кількості юннатів. У тому числі 196 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 20, позбавлених батьківського піклування — 8, дітей учасників ООС — 3, дітей з інвалідністю — 17, дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 2, з багатодітних та малозабезпечених сімей — 39, талановитих і обдарованих — 107.

Оздоровлено юннатів:

- в таборах праці і відпочинку — 12;
- охоплено екскурсіями, походами — 254.

У період літніх канікул в системі закладів позашкільної освіти України еколого-натуралістичного напрямку було оздоровлено юннатів у загальній кількості — 24 560. У тому числі 10 099 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт — 131; дітей, позбавлених батьківського піклування — 146; дітей з інвалідністю — 231; дітей учасників ООС — 376; дітей учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС — 12; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей — 2 514; дітей з групи ризику, девіантної поведінки — 223; талановитих та обдарованих дітей — 6 466.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах — 937;
- в таборах денного перебування — 5 274;
- в профільних таборах — 991;
- в таборах праці і відпочинку — 64;
- охоплено екскурсіями, походами — 23 812.

Підбиваючи підсумки організації відпочинку дітей під час літніх канікул, зазначаю, що всі заклади позашкільної освіти України еколого-натуралістичного профілю працювали з великим навантаженням та великою відповідальністю за свою справу.

З вдячністю за проведену роботу

Директор

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'В. Вербицький', written over a light blue horizontal line.

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ